

Wiivariyuli wa Yéesu kwa Yooháani Mulongooryo

Kitáabu iki chaandikwa ni Yooháani mutumwi wa Yéesu. Kitáabu iki chalusasa njori ^ng'eene Yooháani oona (1:1-2). Kuuntú ^chaandikirwa ni isi ^yarüngirirwa ni maaji ^iséwaa Pátimo (1:9), kuuntú Yooháani ^ajaa achuungwa ni matembi wa Rúumi ^aséwaa Domitiáani. Ifaanaa ikava chaandikwa kati ya myaaka ya 90-100 keende Kirisitú ^avyaalwa.

Yooháani aandikira mpuka mufungati ja vaantú ^vamura Yéesu uko isi ya Ásia ^ng'eene haaha iséwaa Uturúuki (2:1-3:22). Avo vaantú ^vamura Yéesu vaturikiriwaa maatuku vii sa variruma isáare ra Mulungu na vamutuubáa Yéesu Kirisitú (2:9-10; 6:9-11; 16:5-6; 17:5-6; 18:24).

Yooháani aandika iki kitáabu yoovaheera matima vayimirirye uturikiri waavo furu uhoro (2:7, 11, 17, 26; 3:5, 12, 21). Asea, vayimirirye sa uturikiri hwo ni wa mpindi nduudi vii (6:10-11). Atutwaala na mbere ya ichuumbi ra Mulungu matembi (4:1-2) na atoonekya mwiitubiro wa njori ^jiri famera kurumwii na kari weeru siku ^jookuuja. Kuherererya kwaachwe, Mulungu vafweita ^ari irivii ra mooto vaantú voosi vavi (20:11-15). Maa kaa, kuyimirirya kwa vaantú ^vamura vara ^vaandikwa kitáabwii chaachwe cha nkaasu, reeta kari ntálarya nkulu (7:14-17; 21:1-4).

^Vyeene Kitáabu iki Chagavwa

Mulongooryo na lumbi 1:1-8
 Uvariyuli wa njori ja Yooháani 1:9-20
 Baráwa kwa mpuka mufungati ja vaantu
 ^vamura Yéesu 2:1-3:22
 Kuloomba uko kurumwii 4:1-11
 Kitáabu ^chavawa mitooso ya hianta mufungati
 5:1-8:5
 Marimu mufungati 8:6-11:19
 Ramuntaira na mamaka ^yoofyaa 12:1-13:18
 Mwaana wa Muundi na vaantu vaachwe 14:1-20
 Mirimu miija mufungati na mabakúuri mufungati
 ya nkalari ja Mulungu 15:1-16:21
 Muhengeeti mukulu na maka 17:1-18
 Múuji wa Babéli woomalwa 18:1-24
 Cheeru kurumwii na kusiinda kwa Yéesu 19:1-21
 Myaaka iyana rimwi na kumalwa kwa Irimu
 20:1-15
 Múuji mufya wa Yerusalemu na kuhinduka kwa
 Yéesu 21:1-22:21

Masáare ya Ncholo

¹ Uhu ni wiivariyuli ^mweene YéesuKirisitu
 aheewa ni Mulungu, avoonekye vatamami
 vaachwe masáare ^meene kikomi yari fumira
 kasisi ^kookujja. Kirisitu amoonekya kiweerwii
 Yooháani mutamami waachwe wiivariyuli uwo ko
 tweera murimu waachwe muja.

² Uhu Yooháani aandika koonekya yoosi ^ayoona,
 noo kusea, koonekya isáare ra Mulungu na
 kumoonekya Yéesu Kirisitu.

³ Atalariwa ura ^avasómeraa vaantu masáare
 aya ya uláli na mutwe. Kei vatalariwa vara
 ^vatéeraa masáare ^yaandikwa aha kitáabwii,

vakayakwaatya mitimii yaavo, sa mpiindi ja kukiimana kwa masáare aya, ni heehi jiri.

*Lumbi kwa Mpuka Mufungati ja Vaantu
^Vamuruma Yéesu*

⁴ Ni niini Yooháani ^noojaandikira mpuka mufungati ja vaantu ^vamuruma Yéesu ^jiri uko isi ya Ásia. Nduwo na mwiikalo muu ja uve na nyuunyu fuma kwa yeeye ^amwaari, ^ajaa amwaari na ^ari kuva amwaari, na kufuma kwa Mitima mufungati ^iri mbere ya ichuumbi raachwe ra kitemi,
⁵ na kufuma kwa Yéesu Kirisitu. Yeeye ni shahíidi wo kiilaangiwa, na ni wa ncholo kufufulwa na ni makúulu wa vatemi va weeru. Yeeye atweenda, na kwa sakami yaachwe ooyya uvi wiitu.

⁶ Yeeye atubweeyya suusu tave atemi ja veeneisi vo mutumamira Mulungu Taáta waachwe. Nkongojima na ukúulu ni na yeeye jiri, kwa siku joosi ^jisiina uhero! Kikomi!

⁷ Laanga! Yookuuja na machu!☆

Vaantu voosi moona vari,
baa vara ^vamuunga na ichimu,
na vaantu va nkolo joosi ja weeru,
rira vari no myaa sa yeeye.☆

Hii! Kikomi!

⁸ Ijva asea, “Niini ni Álufa na Oméega, noo kusea niini ni Ncholo na Uhero, niini nijaa mwaari, na mwaari, na kuva ndiri mwaari, na ni Ijva Mulungu Mweenengururu joosi.”

Njori ja Mwaana wa Muuntu

⁹ Nîini ni Yooháani mwaanaanyu kwa kura kumwiilaangya Yéesu. Nîini ni hamwi ndiri na nyuunyū nooyimirirya kutarikira sa Yéesu Kirisitu na Utemi waachwe. Nîini nijáa isi ^yariingirirwa ni maaji ^iséwaa Pátimo sa navariyuláa isáare ra Mulungu na noonekyáa kikomi cha Yéesu Kirisitu.

¹⁰ Haaha siku imwi ya Mweenevyoosi, Mutima Muja ajáa aanongoola. Uko nyuma nkateera sawúti nkulu ja sawúti ya irimu.

¹¹ Sawúti iyo ikaansea, “Andika kitáabwii masáare yoosi ^wooyoona. Na kitáabu ikyo, ukitume na kari mpuka ja vaantu ^vamuruma Yéesu ^jiri míjii mufungati, Eféeso, Simúrina, Perigamóoni, Siatíira, Sáridi, Filadélifia, na Laodikía.”

¹² Aho, nkavarinduka sa naange ura ^yoolusika na nîini. Aho, nkoona vyaángo mufungati vyo vikira vimari ^vyatengeneshiwa na saháabu.

¹³ Kati na kati ya vira vyaángo, nkoona kintu ^kiifwíne na Mwaana wa Muuntu.✧ Ne ajáa iivíkiire nkáancho ndíhi furu mawulwii, na mukandala wa saháabu wakúnikiire kipeembe chaachwe.

¹⁴ Njwiri jaachwe jijáa njeru chwee ja páamba, njeru ja selúuji. Miiso yaachwe yalavalaváa ja ndimi ja mooto.

¹⁵ Majeo yaachwe yalavalaváa ja sháaba ^yasafishiwa ni mooto wa ng’aanjo. Sawúti yaachwe, yarumáa ja maaji ^yari foo yootomoka.

¹⁶ Mukonwii waachwe wa kulume, ajáa akwáatiriire nyényeeri mufungati. Mulomwii waachwe ikafuma nyaasuka ^yadalavadalaava

✧ 1:13 Laanga Danyéli 7:13.

^iri kosikosi. Kisho chaachwe chalavalaváa ja ngururu joosi ja mwaasu.

¹⁷ ^Nkamoone, nkawya majewii yaachwe ja ^naakwya. Maa kaa, yeeye akaviika mukono waachwe wa kulume mweeri yaani yoosea, “Koofa tuku! Niini ni Wa Ncholo na Wa Uhero.

¹⁸ Niini noo mweenenkaasu, niini nijaa naakwya, maa kaa, laanga, haaha ni nkaasu ndiri kwa siku ^jisiina uhero. Na niini natite funguwo ja inkwya na ja Ntarii.

¹⁹ Haaha, andika masáare aya ^wiíne, aya ^yariko na ^yari kuva mpindi ^jookuuja.

²⁰ Ihi fuumbo ya nyéyeeri mufungati ^wiíne nakwáatiriire mukonwii wa kulume, na vira vyaángo mufungati vya saháabu, na jira nyéyeeri mufungati, ni ja jei. Jira nyéyeeri mufungati ni mirimu miija ya mpuka mufungati ja vaantu ^vamura Yéesu na vira vyaángo mufungati vya saháabu ni mpuka ja vaantu ^vamura Yéesu mufungati.

2

Barúwa kwa Mpuka ya Vaantu ^Vamura Yéesu uko Eféeso

¹ Kwa murimu muja wa mpuka ya vaantu ^vaanduma uko Eféeso andika jei,

‘Aya noo yara ^alusa yeeye ^akwáatiriraa nyéyeeri mufungati mukonwii waachwe wa kulume, na ^mweene atwéeraa na katikati ya vyaángo mufungati vya vimari vya saháabu.

² “Namányire nteendo jaako ^utámamaa, umanyiki waako na kuyimirirya kwaako. Namányire si uvayimirirya vaantu vavi tuku,

na kei wavayeren'ya vara ^viíyániríraa ni vatumwi na kumba kaa si ^vari vatumwi tuku, na wavataanga ni valoongo.

³ Kei waturikira no yimirirya sa irina raani baa katala tuku.

⁴ Maa kaa, natiite isáare kuri weewe, weewe wareka kweenda kwaako kura kwa ncholo ^mukaande kuniinaangya.

⁵ Haaha laanga neeja ni hai noo kuuntu ^uwyíriire. Valanduka fuma uvii, ubweeyye ja hara ncholo. Maa kaa, kooni si uri bweeyya jeyyo, kuuja niise na kwaako, na seyya ndiri kyaángo chaako cho vikira kimuri.

⁶ Weewe watiite isáare rimwi riija, wasuula mirimo mivi ^itámamwaa ni Vanikoláai ja ^vyeene niini niisuula.

⁷ ^Ari na matu ni ateere masáare ^meene Mutima Muuja yoojiwyíra mpuka ja vaantu ^vaanduma. Ura ^ari siinda, muheera ndiri ndiwa ja muti wa nkaasu, ^uri ntindikii ya Mulungu uko kurumwii.” ☆

Barúwa kwa Mpuka ya Vaantu ^Vamuruma Yéesu uko Simúrina

⁸ Kwa murimu muuja wa mpuka ya vaantu ^vaanduma va uko Simúrina andika jei,

‘Aya noo masáare yaani niini ^ndiri Wa Ncholo na Wa Uhero. Nijáa naakwya na nkafufuka, nkava mooyo.

⁹ “Namányire uturikiri waanyu na ukiva waanyu. Maa kaa, nyuunyu mari vasúngaati. Namányire ^vyeene mulóngowererirwaa ni vara ^vavakíkanaa, vara ^vaséaa ni Vayahúudi, maa

kaa, si ^vari Vayahúudi tuku sa isinagóogi raavo ni ra Irimu.

10 Koofi uturikiri ^muri turya tuku. Teeri! Ikúulu ra Mirimu Mivi vaviika riri vamwi vaanyu manyololwii kuvayera. Uko turikira muri kwa siku ikimi. Maa kaa, muve vo kiilaangiwa kuri niini baa kooni ni mpaka kukwya, naani kuvaheera ndiri itáaji ra nkaasu.

11 ^Ari na matu ni ateere masáare ^meene Mutima Muija yoojiwyira mpuka ja vaantu ^vaanduma. Ura ^ari siinda uku kuyerwa si ari fikwa ni marema ni inkwya ya kaviri tuku, noo kusea kufweitirwa mootwii wa siku ^jisiina uhero.” ☆

Barúwa kwa Mpuka ya Vaantu ^Vamuruma Yéesu va Perigamóoni

12 Kwa murimu muija wa mpuka ya vaantu ^vaanduma uko Perigamóoni andika jei.

‘Aya noo masáare ya ura ^ari na nyaasuka ^yadalavadalaava ^iri kosikosi.

13 “Namányire aho haantu ^mwiikalaa ni ichuumbii ra kitemi ra Irimu. Baa neembe ni jeyyo, mootuuba kurikwaatya irina raani. Si mwaheera kuruma kwaanyu moongo tuku, baa siku ira Antípaasi shahíidi waani wo kiilaangiwa, ^akaulawe múujii kuntu Irimu ^riikalaa.

14 Maa kaa, ^natiite masáare make kuri nyu- unyu. Kuri nyuunyu kwatiite vaantu vamwi ^vatúubaa ukiindya wa Baláamu. Uhu Baláamu

amukiindya Baláaki kuvatea Viisiraéeli sa vab-weeyye uvi wo rya ntambiko ^jatambikwa kwa vidabalaíyo na kwa uhanguti.☆

15 Viivyo, weewe utiite vaantu ^vatúubaa uki-indya wa Vanikoláai.

16 Haaha valanduki fuma uvii, na kooni si maválandukire kuvu ndiri chaangu na kwaako, na kulwa ndiri nkoondo na avo vaantu kwa nyaasuka ya mulomo waani!

17 ^Ari na matu ni ateere masáare ^meene Mutima Muvu yoojiwyyira mpuka ja vaantu ^vaanduma. Yoyoosi ^ari siinda muheera ndiri haantu ha chóorya kira cha máana,* kira ^chaviswa kurumwii. Kei muheera ndiri iwye reeru, na iro iwye kaandikwa riri irina ifya. Iro irina kusiina muuntu wiingi ^ari ritaanga tuku, maa kaa, ura ^aheewa iwye iro.”

Baráwa kwa Mpuka ya Vaantu ^Vamuruma Yéesu va Siatíira

18 Kwa murimu muvu wa mpuka ya vaantu ^vaanduma va uko Siatíira andika jei,

‘Aya masáare yafúmire kwa Mwaana wa Mulungu, yeeye ^ari na miiso ^yari ja lurimi lwa mooto, na majeo yaachwe ^yalávalavaa ja sháaba ^yakuluswa na mooto.

19 “Namányire mirimo yaako ^utámamaa, kweenda kwaako, kuruma kwaako, kutamamira kwaako na kuyimirirya kwaako. Kei kooni niise haaha nteendo jaako njija joolookya jira ja ncholo.

☆ 2:14 Laanga Uvalo 22:1-25:3; 31:16.

* 2:17 máana: Ni chákurya ^cheene Viisiraéeli varijaa mpindi ^vajaa isi ya ibalángwii. Laanga Ufumo 16.

20 Maa kaa, natiite isáare iri kúri weewe. Weewe woomuyimirirya ‘wó m‘auntú muki Yesebéeli, ‘iyyániríraa muláali na mutwe wa Mulungu. Uhu m‘auntú muki ukiindya waachwe ní wa uloongo na avalongoola vatamami vaani na k‘auntú kúvi ko vabweeyya vahangute na varye vyóorya ‘vyatoolwa ja ntambiko kwa vid-abaláiyó.

21 Namuhíre nkalo avalanduke fuma uvii waachwe, maa kaa, si yooreka uhanguti waachwe vii kaa tuku.

22 Teera! Mufweitira ndiri mweeri ya kitáanda aturikire munamunú. Baa avo vaantu valume ‘vayéendaa ne vaturikirya ndiri maatuku vii, kooni si vari valanduka fuma uvii waavo.

23 Kei, v‘ulaa ndiri vara ‘vamutúubaa. Aho, mpuka joosi ja vaantu vara ‘vaanduma taanga vari niini nalángaa mitima na miiririkano ya kira m‘auntú. Niini muriha ndiri kira m‘auntú kwa kira ‘atámamaa.

24 Maa kaa, kúri nyuunyu v‘ingi vawoloki ‘muri uko Siatíira, nyuunyu si mutúubaa uki-indya wa Yesebéeli, kei si muniikiindya masáare ‘meene vaséaa ní kimbiso cha isii cha irimú tuku. Nyuunyu si ndiri vaverekya muriwa w‘ingi tuku. Ní sea niise,

25 kira ‘cheene muri nocho umiriri nga mpaka mpiindi ‘ndiri kúja.

26 Na ura ‘mweene ari siinda na ura ‘ari tuuba tumama masáare yaani furú siku ya uhero, ‘wó muheera ndiri wiimiriri wa isi ja weeru.

27 Yeeye viimirira ari kwa duri ya chuúma, vatulatula ari ja saama ja iroongo,’☆

☆ 2:27 Laanga Sabúuri 2:8-9.

ja ^vyeene niini nahokera wiimiriri fuma kwa Taáta waani.

²⁸ Kei, ura ^ari siinda muheera ndiri ira nyéneyeeri ya chuuri.

²⁹ ^Ari na matu ni ateere masáare ^meene Mutima Muija yoojiwyira mpuka ja vaantu ^vaanduma.”

3

Barúwa kwa Mpuka ya Vaantu ^Vamuruma Yéesu va Sáridi

¹ Kwa murimu muija wa mpuka ya vaantu ^vaanduma va uko Sáridi andika jei,

‘Aya noo masáare ^yooluusa ura ^ari na Mitima mufungati ya Mulungu na jira nyéneyeeri mufungati. Namányire nteendo jaako. Vaantu viiséaa weewe ni mooyo uri, maa kaa, kikomi waakwa.

² “Inuka! Yafafirirye yara maaja ^yachihire ^yasengerire rimira. Niine mirimo yaako si yookiimana mbere ya Mulungu waani tuku.

³ Haaha kambukira yara ^uhokera na ^uyateera, yatuube na avalanduke fuma uvii. Inuka, na kooni si wookiinuka, kuija ndiri ja mwiivi na mpiindi ira ^ndiri kuija si uri kiitaanga tuku.

⁴ Baa jeyyo, vamwaari vaantu vake aho Sáridi ^veene si vanachafula ingo jaavo. Avo yeen-dan’ya vari na niini kunu viivikiire ingo njeru sa voovo vavalwa viima neeja.

⁵ ^Ari siinda kura kuyerwa, vikirwa ari ingo njeru ja vara si ^vachafula ingo jaavo. Na niini si ndiri seyya irina raachwe fuma kitáabwii cha

nkaasu tuku. Kei kumuruma ndiri mbere ya Taáta waani na mbere ya mirimu yaachwe miija.

⁶ ^Ari na matu ni ateere masáare ^meene Mutima Muija yoojiwyira mpuka ja vaantu ^vaanduma.”

Barúwa kwa Mpuka ya Vaantu ^Vamuruma Yésu va Filadélifia

⁷ Kwa murimu muija wa mpuka ya vaantu ^vaanduma va uko Filadélifia andika jei,

‘Aya ni masáare yaachwe yeeye muija na wa kikomi, yeeye ^ari na ufungúwo wa Daúdi. Yeeye ^ari chungula kusiina ^ari daha chuunga tuku, ^ari chuunga kusiina ^ari daha chungula tuku.*

⁸ “Namányire mirimo yaako. Laanga! Nakuhire muryaango ^wachungulwa mbere yaako, na kusiina ^ari daha kuuchuunga tuku. Namányire ngururu jaako ni inke, baa jeyyo warilaangirirya isáare raani, na irina raani si warisiita tuku.

⁹ Teera, kukuretera ndiri vaantu va sinagóogi ya Irimu vara ^vaséaa ni Vayahúudi, kumba tuku, maa kaa, voovo ni valoongo. Kuvabweyya ndiri ji vawye majewii yaako na vataange niini nakweenda.

¹⁰ Nakulairirya uyimirirye. Haaha sa vintu wabweyya jeyyo, niini kukwimirira ndiri mpiindi ja uturikiri ^ari reetwa kwiiyera weeru yoosi.

¹¹ Kuiuja niise haaha vii! Umirira ikyo ^utiite, sa udiire hokwa itáaji raako ni muuntu yoyoosi.

¹² ^Ari siinda, kumwiimya ndiri ave ngururyo ya Kaaya Njija ya Mulungu waani, na si ari fuma

* 3:7 Laanga Isáaya 22:22.

uko kei tuku. Kwaandika ndiri mweeri yaachwe irina ra Muluungu waani na irina ra múuji wa Muluungu waani noo kusea Yerusaleému ifya, múuji uri kiima fuma kurumwii kwa Muluungu waani. Kei kwaandika ndiri mweeri yaachwe irina raani ifya.

¹³ ^Ari na matu ni ateere masáare ^meene Mutima Muija yoojiwyira mpuka ja vaantu ^vaanduma.”’

Baráwa kwa Mpuka ya Vaantu ^Vamuruma Yéesu va Laodikía

¹⁴ Kwa murimu muija wa mpuka ya vaantu ^vaanduma va uko Laodikía andika jei,

‘Aya noo masáare yaachwe yeeye ^aséwaa Kikomi, yeeye ^iláangiwa na shahídi wa kimáári, yeeye ni Mwiimiriri wa viintu vyoosi Muluungu ^umba.

¹⁵ “Namányire mirimo yaako yoosi. Weewe si uhola jii tuku baa kei si uri mooto tuku. Ni vyaangu ngaari uri na kimwi, ngaari wahola au ngaari uri mooto.

¹⁶ Maa kaa, sa viintu uri katikati si mooto baa si uhola tuku, kukutaika ndiri fuma malomwii waani.

¹⁷ Weewe wiivaa kipeembe woosea, ‘Niini ndiri musúngaati, nasúngaati na niyéneriye kira kiintu.’ Weewe si umányire wasusuvala tuku, uri wo koonera mbavariri, uri mukiva, mahoku, baa kei ni na tuhu uri.

¹⁸ Sa jeyyo, ni kuwyira niise uwule fuma kwaani saháabu ^yakuluswa na mooto, sa uve musúngaati, kei wala ingo njeru fuma kwaani wiivikire sa ukitirirye soni ya tuhu yaako. Wala

mooda wa miiso wa makuta uhake miiso yaako sa woone.

¹⁹ Niini navadálavyaa na navawólolaa mwi-ikalo voosi ^naveenda. Haaha umanyike na avalanduke fuma uvii.

²⁰ Laanga, niimire muryaangwii nooluumbya. Muntu kooni atéire sawúti yaani, aywiire muryaango, kiingira ndiri na nyuumbii kwaachwe, kurya ndiri ne, ne kurya ari na niini.

²¹ ^Ari siinda kuyerwa murekera ndiri iikale hamwi na niini ichuumbii raani ra kitemi, ja viintu niini ^nasiinda kuyerwa, nkiikala hamwi na Taata waani ichuumbii raachwe ra kitemi.

²² ^Ari na matu ni ateere masáare ^meene Mutima Muija yoojiwyira mpuka ja vaantu ^vaanduma.” ”

4

Ichuumbi ra Kitemi Kurumwii

¹ Ayo ^yakalooke, maa nkoona muryaango waywírwe kurumwii. Aho, nkateera ira sawúti ^naari natéire aho ncholo ^iri ja sawúti ya irimu yoosea, “Ambuka na kunu, nikoonekye masáare ni mpaka yafumire mpiindi ihi ^iri looka.”

² Koonka, nkalongoolwa ni Mutima Muija, aho, nkoona ichuumbi ra kitemi uko kurumwii, na mweeri yaachwe nkoona umwi ^iikyire.

³ Na ura ^ajaa iikyire aho ichuumbii, alavalaváa ja mawye ya iyoombe ikulu ^yaséwaa yásipi* na

* **4:3 yásipi:** Ni iwe ra iyoombe ikulu, ^ravijaa ^iri kwani.

akíiki.† Ichuumbi raachwe rijáa raríngiríirwe ni italavaási ^ralavalaváa ja iweye ra sumaríidi.‡

4 Iro ichuumbi rijáa raríngiríirwe ni machuumbi yíingí makumi yaviri na yani (24). Ayo machuumbi yajáa yíikaríirwe ni vawosi makumi yaviri na vani (24) na vajáa viivíkíire ingo njeru chwee na mitwii vajáa viivíkíire matáaji ya saháabu.

5 Na kufuma aho ichuumbii ra kitemi, kukafuma ndávo, kukiririma na kidandárika. Na mbere ya iro ichuumbi ra kitemi kujáa kwatíite vimuri mufungati ^vikóríire. Vimuri ivyo, noo ira Mitima mufungati wa Muluungu.

6 Kei, mbere ya iro ichuumbi ra kitemi kujáa kwatíite kíntu ^kiri ja mayiya ya kíoo. Mayiya ayo yajáa ni ja iweye kiweeru ^kilóokaniryaa.

Katikati ya rira ichuumbi ra kitemi na vara vawosi, kujáa kwatíite viúumbe vine ^viri mooyo. Ivyo viúumbe vijáa vyaríngiríira mavaru yoosi ya ichuumbi ra kitemi na vijáa vyatíite miiso kira haantu.

7 Kiúumbe cha ncholo kijáa kiifwíne siimba, na cha kaviri kijáa kiifwíne mpachi na cha katatu kijáa chatíite buuwo ja ya muuntu na cha kani kijáa ja mbeu ^yoowuluka.

8 Kira kiúumbe kijáa chatíite mabava musasatu. Ayo mabava yajáa yatíite miiso kira haantu baa isii ya mabava. Viúumbe ivyo, vyímbaa uchiku na muusi bila yooreka, vyoosea,

“Muuja, Muuja, Muuja,

Ijva Muluungu Mweenengururu joosi,

† 4:3 **akíiki**: Ni iweye ra iyoombe ikulu, ^ravíjaa ^riri nkuundu.

‡ 4:3 **sumaríidi**: Ni iweye ra iyoombe ikulu, ^ravíjaa ^riri kwani.

ajáa amwaari, amwaari, na kúva ari amwaari!"

⁹ Kira mpiíndi ivyo viúumbe ^vyamubweeyiryáa nkongojima, ^vyamudumbáa na ^vyamanyemyáa úra ^iikalaa ichuumbi ra kitemi na ^ari nkaasu kwa siku ^jisiina úhero,

¹⁰ vara vawosi makumi yaviri na vani, valaaláa isi na índa voomwiinamira yeeye ^ari nkaasu kwa siku ^jisiina úhero, ^iikalaa ichuumbii ra kitemi mbere yaachwe. Kei, vaviikáa matáaji yaavo mbere ya ichuumbii ra kitemi kúna voosea,

¹¹ "Weewe Ijéva, Muluungu wiitu,
wíima neeja kúhokera nkongojima,
nyemi na ngururu,
weewe noo ^wumba viintu vyoosi,
kwa kúsaaka kwaako vyumbwa,
baa kei vimwaari."

5

Kitáabu na Mwaana wa Muundi

¹ Aho, nkoona kitáabu mukonwii wa kulume wa úra ^iikalaa ichuumbii ra kitemi. Ikyo kitáabu kijáa chaandikwa isii na weerwii na kijáa chanamatikwa mitooso mufungati ya utawa.

² Aho, nkoona murimu muja ^ari na ngururu woolusika na sawúti nkulu, woosea, "Ni ani noo ^íima neeja wo namatula mitooso ya iki kitáabu na wo kifotolola?"

³ Maa kaa, kújáa kusiina muuntu kurumwii, baa mweeri ya weeru au baa Ntaríi ^ari daha fotolola kitáabu ikyo no kisoma tuku.

⁴ Sa viintu si koonekana muuntu ^íima neeja wo kifotolola kira kitáabu na wo kisoma, maa nkaanda rira munumunu.

⁵ Aho, umwi wa vara vawosi akaansea, “Rira tuku! Laanga, Siimba wa lukolo lwa Yúda wa uvyaalo wa mutemi Daúdi, yeeye asiinda. Yeeye akiimana, kakanula ari iyo mitooso mufungati na kifotolola ari ikyo kitáabu.”

⁶ Aho, nkoona Mwaana wa Muundi ^oonekanáa ja ajáa asinjirwe, ajáa kati na kati ya ichuumbi ra kitemi na vira viúumbe vine ^viri mooyo, na katikati ya vara vawosi. Uwo Mwaana wa Muundi ajáa atiite mpeembe mufungati na miiso mufungati, noo kusea, Mitima mufungati ya Muluungu ^yatumwa kuri weeru yoosi.

⁷ Uwo Mwaana wa Muundi akaseesa, maa akakitoola kira kitáabu fuma mukono wa kulame wa ura ^iikyire aho ichuumbii ra kitemi.

⁸ ^Akakitoolle vii kira kitáabu, vira viúumbe vine na vara vawosi makumi yaviri na vani (24), vakiinama furu isi mbere ya ura Mwaana wa Muundi. Kira umwi waavo ajáa atiite iwuumbi kunu vakwáatiriire bakúuri ja saháabu ^jimémire ng’óono ^jinyúkiraa, noo kusea, kuloomba kwa vaantu va Muluungu. ⁹ Aho, maa vakiimba lwimbo lufya voosea,

“Weewe wiima neeja kukisumula ikyo kitáabu,
na wo kakanula iyo mitooso.

Weewe wasinjwa,

na kwa sakami yaako wamunurira*

Muluungu vaantu,

vaantu fuma kira lukolo, kira ndusika,

kira nduu na fuma kira isi.

¹⁰ Weewe wavabweyya vave utemi

* **5:9 wamunurira:** Laanga **Ununuuli** Utamanulii wa Masáare na Kilaangi.

na veeneisi vo mutumamira Mulungu wiitu,
novo kimirira vari weeru.”

¹¹ Aho, nkalaanga, maa nkateera sawúti ya mirimu miija iri foo munumunu, mayana na mayana, baa si iri daha valwa tuku. Iyo mirimu ijaa yaríngiríre rira ichuumbi ra kitemi na vira viúumbe na vara vawosi makumi yaviri na vani (24).

¹² Kwa sawúti nkulu yimbáa yoosea,
“Mwaana wa Muundi ura ashinjwa noo hima
neeja,
kukhokera laviro na usungaati,
tooti na ngururu,
nyemi, nkongojima na dumba!”

¹³ Aho, nkateera viúumbe vyoosi viri mooyo kurumwii, kari weeru, Ntarii, uko mayiyii na vyoosi viri mumo vyookimba jei,
“Ntálarya, nyemi, nkongojima, na laviro,
jive kari yeeye iikariraa ichuumbi ra kitemi,
na kari Mwaana wa Muundi,
kwa siku jisiina uhero!”

¹⁴ Vira viúumbe vine vikasea, “Kikomi!” Na vara vawosi makumi yaviri na vani vakalaala isi na inda voomwiinamira Mulungu na Mwaana wa Muundi.

6

Mitooso Mufungati

¹ Aho, maa nkoona Mwaana wa Muundi yookakanula mutooso wa ncholo kati ya ira mitooso mufungati ya utuwa. Maa nkateera kimwi

cha vira viúumbe vine ^viri mooyo choosea kwa sawúti ja ya kidandárika, “Yeenda!”

² Aho, nkoona faráasi ^iri na ivala reeru na muntu ^iivérekiirye. Na uwo ^ajáa iivérekiirye ajáa atiite uta, maa akaheewa itáaji. Akafuma aho, yoosiinda nkoondo na kei sa atuube siinda.

³ Mwaana wa Muundi ^akakakanule mutooso wa kaviri, maa nkateera kimwi cha vira viúumbe cha kaviri choosea, “Yeenda!”

⁴ Aho, ikafumira faráasi yingi ^yasala gyaa. Na uwo ^ajáa iivérekiirye, akaheewa nyaasuka nkulu na akaheewa laviro lo seyya mwiikalo muija aha weerwii, sa vaantu viiyulae.

⁵ Aho, Mwaana wa Muundi akakakanula mutooso wa katatu. Nkateera kira kiúumbe cha katatu choosea, “Yeenda!” Nkalaanga mbere yaani, nkoona faráasi njiru. Muntu ^ajáa iivérekiirye, ajáa atiite saama yo piimira makonwii waachwe.

⁶ Nkateera ja sawúti yoofuma kati na kati ya vira viúumbe vine yoosea, “Kibáába kimwi cha muchu wa ngáano kwa mariho ya marimo wa siku. Vibáába vitatu vya muchu wa shayiri* kwa mariho ya siku. Maa kaa, kari usáambulaa makuta au divái tuku.”

⁷ Mwaana wa Muundi ^akakakanule mutooso wa kani, maa nkateera kira kiúumbe cha kani choosea, “Yeenda!”

* **6:6 shayiri:** Ni mpeke ^jijaa jiifwaine na ngáano. Mikáate ya shayiri na mikáate ya ngáano noo kijaa chóorya kikuulu cha Visiraéli. Shayiri noo kijaa chóorya kikuulu cha vakiva. Kei shayiri noo vakoloweraa irusu. Baa kei ijaa ni chóorya cha nchúwo, baa ja ng’oombe na faráasi.

⁸ Aho, nkavaa miiso, kumba mbere yaani kwatĩte faráasi [^]iri ufuunde. Ura [^]ajáa iivérekiirye, irina raachwe noo Inkwya asewáa na ura [^]vayeendan'yáa ne noo Ntare asewáa. Novo vakaheewa wiimiriri mweeri ya imwi ya ine ya weeru sa vualae vaantu na nyaasuka, na njala, na ndwála nkari, kei kwa maka nkari ja isaka.

⁹ Mwaana wa Muundi [^]akakakanule mutooso wa saano, maa nkoona mitima ya vaantu isi ya masabáahu. Ava, noo vara vaantu [^]vasiinjwa sa variruma isáare ra Muluungu na sa ushahidi ura [^]vatoola.

¹⁰ Avo vaantu vakarira kwa sawúti nkulu voosea, “Ee Ijva Mweeneevyo weemweene, muja na wa kikomi, chereva uri mpaka naadi kuvahaera irya no valaira chiiru vaantu va weeru so kiita sakami yitu?”

¹¹ Aho, vakaheewa nkáancho ndihi njeru, maa vakasewa vawoojere kwa mpiindi kiduudi, mpaka ira hesáabu ya vatumami viivaavo, noo kusea vaanaavo [^]vari kulawa, ikiimane ja voovo [^]vyeeene vualawa.

¹² Aho, maa nkoona Mwaana wa Muundi yookakanula mutooso wa sasatu, kuvava na kitiintima kikulukulu kari isi. Mwaasu ukiira chi ja mikiri, na mweeri ukasala gyaa ja sakami.

¹³ Nyényeeri ja kurumwii jikatomoka na kari weeru ja saambu mbisi [^]jiwúvirwe ni ihumbuuto ikari.

¹⁴ Kurumu kukarimira ja viintu ikaratási [^]rifótwa. Njulu joosi na isi joosi [^]jariringirwa ni maaji, jikaseyyiwa haantu [^]jijáa.

¹⁵ Aho, vatemi va weeru, vakúlu, vakúlu va vakúlu va valwi nkoondo, vasúngaati, vaantu

^vari na ngururu, vatámwa na vaantu ^vari húuru vakiivisa mpáángii na mawyii uko njuulwii.

¹⁶ Vakajisea njuuu na mawye, “Tugirimukiri, mutuvise na kisho cha yeeye ^ikalaa ichuumbii ra kitemi na kei mutuhon’ye na nkalari ja Mwaana wa Muundi.

¹⁷ Sa siku ira nkulu ya nkalari ^yahumba fuma kwa Muluungu na Mwaana wa Muundi yafíkire. Eri, ni ani ^ari daha kwivereka?”

7

Vaantu va Muluungu Hona Vari

¹ Ayo ^yakalooke, nkoona mirimu miija ine, yiímire vichurii vine vya weeru, ^ikítire mpeho idíre wuva fuma mavaru yoosi mweeri ya isi, mweeri ya mayiya, na mweeri ya mati wowoosi.

² Aho, maa nkoona murimu muja wiingi wookaambuka fuma itumba ^ari na mutooso wa Muluungu ^Ari Nkaasu. Uwo murimu muja ukítarira isóso kwa sawúti nkulu ira mirimu miija ine ^myeene ijáa yaheewa laviro lo saambula isi na mayiya.

³ Ukasea, “Kari musaambule isi, mayiya au baa miti tuku, mpaka tukumale kuvavaa mutooso vatamami va Muluungu wiitu vipámii vyaavo.”

⁴ Aho, nkateera hesáabu ya vara vaantu ^vavawa mutooso, fuma nkolo joosi ja Isiraéeli, avo ni mayana igana rimwi, makumi yani na ine (144,000) vajáa.

⁵ Kufuma ukolo lwa Yúda vavawa mutooso, mayana ikimi na yaviri (12,000), kufuma ukolo lwa Rúbeni, mayana ikimi na yaviri,

^viri mooyo. Vakalaala isi na inda mbere ya ichuumbi ra kitemi, maa vakamwiinamira Muluungu,

¹² voosea,

“Kikomi!”

Aduumbwe, aheewe nkongojima, aheewe tooti,

aheewe duumbi, nyemi,

lviro na ngururu,

Muluungu wiitu kwa siku ^jisiina uhero.

Kikomi!”

¹³ Aho, umwi wa vara vawosi makumi yaviri na vani akaanjurya, “Ava vaantu ^viivikiire nkáancho njeru ni vala ani? Umányire ni hai ^vafúmire wuu?”

¹⁴ Maa nkamusea, “Ee mukulu, weewe wamányire.” Maa akaansea, “Ava noo vara vaantu ^vafuma uturikirii mukulu. Voovo vafula ingo jaavo sakamii ya Mwaana wa Muundi, maa jikeera chwee.

¹⁵ Sa jeyyo, ni mbere ya ichuumbi ra kitemi ra Muluungu vari,

voomutumamira Muluungu Kaayii yaachwe

Njija chiriri chobu,

na yeeye ^iikyire ichuumbii ra kitemi,

kova ari itibu mweeri yaavo.

¹⁶ Kikomi si vakaavirwe ni njala vii kaa tuku,

kikomi si vakiine nyóota vii kaa tuku.

Mwaasu si ukavalunguriirye tuku,

baa irutira si rikavachimikire tuku.

¹⁷ Sa Mwaana wa Muundi,

^iikalaa katikati ya ichuumbi ra kitemi,

kava ari murísi waavo.

Yeeye valongoola ari

na mpulii ja maaji ya nkaasu.

Na Muluungu vahonola ari kira miísoori yaavo.”

8

Mutooso wa Mufungati

¹ Mwaana wa Muundi ^akakakanule mutooso wa mufungati, maa uko kurumwii kukakirinya sawu kwa mpiindi ya núusu sáa jei.

² Aho, nkoona ira mirimu miija mufungati ^yímma mbere ya ichuumbi ra Muluungu, na kira hamwi waavo ukaheewa irimu.

³ Murimu muija wíngi ukuija, maa ukíima mbere ya masabáahu kuu ukwáatiríire chetéeso cha saháabu mikonwii. Ukaheewa ng'óono ^jinyákíraa ^jiri foo, sa utoole hamwi na kuloomba kwa vaantu voosi va Muluungu mweeri ya masabáahu ya saháabu ^iri mbere ya ichuumbi ra kitemi.

⁴ Muuki wa ng'óono ^jinyákíraa hamwi na kura kuloomba kwa vaantu va Muluungu vikaambukan'ya na mweeri mbere ya Muluungu, fuma mikonwii ya uwo murimu muija.

⁵ Aho, murimu muija ukatoola chetéeso, ukakimemya mooto fuma masabáahwii, maa ukakifweita na kúri weeru yoosi, maa kukava na kidandárika, kukiririma, ndávo na kitiíntima.

Marimu Mufungati

⁶ Aho, ira mirimu miija mufungati ^myeene ijáa na marimu mufungati, ikíima neeja sa yaande yafwíra.

⁷ Murimu muija wa ncholo ukarífwíra irimu raachwe. Aho, mbula ya mawye hamwi na mooto ^vyasaangíra na sakami vikítika mweeri ya isi. Uwo mooto ukalungurirya rimwi ra mavaru yatatu ya isi, ivaru rimwi ra mavaru yatatu ya

miti ikalungurira, na masaambi yoosi ^yari kwani yakalungurira.

⁸ Murimu muija wa kaviri ukafwira irimu. Aho, kiintu ^kiri ja lulu lukulu ^lwakóire mooto kikafweitirwa na mayiyi na ivaru rimwi ra mavaru yatatu ya mayi rikavaluka sakami.

⁹ Ivaru rimwi ra mavaru yatatu ya viintu ^viri nkaasu mayiyi vikakwa, na ivaru rimwi ra mavaru yatatu ya méeli jikasaambuka.

¹⁰ Murimu muija wa katatu ukafwira irimu raachwe. Aho, nyéyeeri nkulu ikawya fuma kurumwii. Iyo nyéyeeri yakoreráa ja isasaanku ra mooto, noyo ikawyira mweeri ya ivaru rimwi ra mavaru yatatu ya maboote ^yiika maaji, na mweeri ya mpula ja maaji.

¹¹ Iyo nyéyeeri irina raachwe noo “Usungu” yasewáa. Iyo nyéyeeri ikavalandula ivaru rimwi ra mavaru yatatu ya maaji yakava usungu. Vaantu ^vari foo vakakwa, sa maaji ayo ^yari usungu.

¹² Aho, murimu muija wa kani ukafwira irimu raachwe. Ivaru rimwi ra mavaru yatatu ya mwaasu, mweeri na nyéyeeri, maa yakava kilwi-irya. Sa jeyyo, ivaru rimwi ra mavaru yatatu ya muusi rikava kilwiirya na uchiku ukava viivyo.

¹³ Aho, nkalaanga, maa nkoona mbeu imwi kurumwii katikati yoosea kwa sawúti nkulu, “Ni mpolai, ni mpolai, ni mpolai kwa vara ^viikalaa kuri weeru sa yara marimu yatatu ^yachihire ^yari fwirwa. Ira mirimu muija yimire neeja kayavaa haaha jei.”

9

Irimu ra Saano Roofwira

¹ Murimu muma wa saano ukafwira irimu raachwe. Aho, nkoona nyéneyeri yawyire fuma kurumwii furu isi. Iyo nyéneyeri ikaheewa ufungúwo wa iduundu ra Ntarii.

² Ikarichungula iro iduundu ra Ntarii, aho, maa muuki ukafuma. Uwo muuki ukaambuka na mweeri ja muuki wa itanúuru ikulu. Mwaasu na kurumu vikava na kilwiirya cha ura muuki wafúmire ntarii.

³ Aho, nkumbi jikafuma hara muukii, jikeenera isi, maa jikaheewa ngururu yo luma ja ngururu ja ingi.

⁴ Ijo nkumbi jikakaaniwa jidire saambula masaambi ya isi, baa múmero tuku baa mati wowoosi tuku. Maa kaa, jivaturikirye vara voosi vasiina matooso wa Mulungu vipáamii vyaavo.✧

⁵ Ijo nkumbi si jijaa jarekerwa jivulale tuku, maa kaa, kuvaturikirya vii kwa myeeri isaano. Usungu wo lumwa ni ijo nkumbi ujaa ni ja ulumirwe ni ingi.

⁶ Mpindi ijo, vaantu saakira veende inkwya, maa kaa, si vari kipata tuku. Merirya veende mati inkwya, maa kaa, inkwya vatija yeende.

⁷ Haaha ijo nkumbi jijaa ni ja faráasi jímiiwe neeja sa nkoondo. Mitwii yaavo jijaa jiivikira kintu kiki ja itáaji ra saháabu. Visho vyaavo vijaa viifwíne visho vya vaantu.

⁸ Njwiri jaavo jijaa jiifwíne njwiri ja vaantu vaki. Mayeo yaavo yajaa ni ja mayeo ya siimba.

✧ 9:4 Laanga Wiivariyuli 7:2-3.

⁹ Jijáa jatiite ngawo ya chuúma ^yakunikirira kipeembe. Sawúti ya mbava jaavo, ijáa ni ja sawúti ya magáari ^yarútwaa ni faráasi ^yari foo ^yootiija na nkoondwii.

¹⁰ Mikira yaavo ijáa yatiite kidoboko ja mikira ya ingi, na ijáa yatiite ngururu yo turikirya vaantu kwa myeeri isaano.

¹¹ Ijo nkumbi jijáa jatiite mutemi, uwo mutemi waavo noo murimu muija wa Ntarii. Irina raachwe kwa Kieburanía noo Abadóoni aséwaa, na kwa Kigiríki noo Apolóoni aséwaa, noo kusea, “Mumali.”

¹² Irema ra ncholo ralóokire. Haaha mataange yakaari marema yaviri ^yookuija.

Irimu ra Sasatu

¹³ Murimu muija wa sasatu ukafwira irimu raachwe. Aho, nkateera sawúti yoofamira mpeembii ine ja masabáahu ya saháabu ^iri mbere ya Mulungu.

¹⁴ Sawúti iyo, ikamusea jei murimu muija wa masasatu ura ^ajáa na irimu, “Ichungurire mirimu muija ine, ira ^yachuungwa aho ibootii ikulu ^riíkaa maaji ra Efuráati.”

¹⁵ Iyo mirimu muija ine ikachungurirwa sa yulae ivaru rimwi ra mavaru yatatu ya vaantu voosi va weeru. Iyo mirimu muija ijáa yaviikwa neeja sa mpindi ihi, siku ihi, mweeri uhu na mwaaka uhu.

¹⁶ Aho, vakuija valwi nkoondo ^vari foo ^viivérekiirye faráasi. Nkateera hesáabu yaavo ni mayana magana yaviri mara iyana (200,000,000).

¹⁷ Haaha aho njorii, jei noo ^vyene joonekana ijo faráasi na vaambuki faráasi, vipeembii vyaavo, vajáa vatiite ngawo ja mooto ^jiri nkundu, ^jiri

gyaa na ^jiri ubúusi ja sálufa.* Ijo farási mitwe yaavo ijáa ni ja mitwe ya siimba, milomwii yaavo kwafumáa laríijo lwa mooto, muuki na sálufa.

¹⁸ Kwa ayo marema yatatu, ivaru rimwi ra mavaru yatatu ya vaantu voosi va weeru vakulawa ni mooto, muuki na sálufa ng'eene yafumáa malakii yaavo.

¹⁹ Ngururu ja ijo farási ni milomwii na mikirii yaavo jijáa. Mikira yaavo ni ja njoka ^jiri na mitwe yo turikirirya vaantu ijáa.

²⁰ Vaantu ^veene si vukawa ni ayo marema, si vavalandukira Mlungu tuku, vareke uvi wa mirimo ya mikono yaavo. Voovo vajáa vatuuba kwiinamira mirimu mivi, vidabalaíyo ^vyatengeneshiwa kwa saháabu, chuma cha mpía, sháaba, mawye na mabambari. Vidabalaíyo ivyo si vyoona tuku, si vyateeráa tuku, baa kei si vyayeendáa tuku.

²¹ Avo vaantu si vavalandukira Mlungu fuma kulaa kwaavo, usavi waavo, uhanguti waavo na wiivi waavo tuku.

10

Murimu Muija na Kitáabu Kiduudi

¹ Aho, nkoona murimu muija wiingi ^uri na ngururu wookiima fuma kurumwii. Uwo murimu, ujáa waríngirirwe ni ichu na italavaási mutwii waachwe. Kisho chaachwe chalavalaváa ja

* **9:17 sálufa:** Ni kemikáli ^iri ja iweye au muchu ^uri lubúusi. Sálufa yakóreráa mooto ja wa ng'aanjo na yanyúkaa ja iyirira. Isáarii ra Mlungu sálufa yoónekyaa nkalari ya Mlungu.

mwaasu, na mawulu yaachwe yajáa ja ngururyo ja mooto.

² Mukonwii waachwe ujáa wakwáatiriire kitáabu kiduudi ^chaálwíirwe. Uwo murimu ujáa walwaatya ijeo raachwe ra kulume mweeri ya mayiya, na ra kumooso ujáa walwaatya mweeri ya isi.

³ Ukatula isóso na sawúti nkulu ja siimba ^yooruma. Ukatule isóso, maa vira vidandárika mufungati vikarira.

⁴ Mpíindi ivyo vidandárika mufungati ^vikarume, níni nkasaaka naande kaandika. Maa kaa, nkateera sawúti fuma kurumwii yoosea, “Vaa mutooso masáare ^yalúusirwe ni ivyo vidandárika mufungati na kari uyaandike tuku. Ni kimbiso.”

⁵ Aho, ura murimu muija ^naari níne wílmire kulu kumwi mweeri ya mayiya na kwíngi mweeri ya isi, ukiinurirya mukono waachwe wa kulume na kurumwii.

⁶ Uwo murimu ukiilaha kwa irina ra Muluungu ^Ari Nkaasu kwa siku ^jisiina uhero. Yeeye umbu kurumu na vyoosi ^viri mumo na umbu weeru na vyoosi ^viri mumo na umbu mayiya na vyoosi ^viri mumo. Maa ukasea, “Mpíindi jo woojera jasírire!

⁷ Maa kaa, siku ijo ura murimu muija wa mufungati ^uri sengerera fwíra irimu raachwe, Muluungu kiimikirirya ari kira ^akibweeyya kive fuumbo ja ^vyeeene avawyíra vatamami vaachwe valáali na mutwe.”

⁸ Aho, nkateera ira sawúti fuma kurumwii ikaanyanirira kei yookuunsea, “Tamanya kasumule kira kitáabu kiduudi ^chafótolwíirwe

makonwii wa ura murimu muija ^wiimire mweeri ya mayiya na mweeri ya isi.”

⁹ Maa nkatamanya na kwa ura murimu muija. Nkuuloomba wuumpeere kira kitáabu kiduudi. Nowo ukaansea, “Kisumule, ukirye. Mulomwii kuva kiri mwerere ja hukiki na indii kuva kiri usungu.”

¹⁰ Jeyyo, nkatoola kira kitáabu kiduudi fuma mikonwii ya ura murimu muija maa nkarya. Mulomwii kijáa chaamwerere ja hukiki, maa kaa, ^nkamerye, indii kikava usungu.

¹¹ Aho, maa nkasewa jei, “Woosaakwa uluuse kei uláali na mutwe kwa nkolo ^jiri foo, kwa vaantu va ndusika ^jiri foo, kwa isi ^jiri foo na kwa vatemi ^vari foo.”

11

Mashahídi Vaviri

¹ Aho, nkaheewa isaanga ^riri ja duuri yo piimira, maa nkasewa, “Inuka, upiime Kaaya Njija ya Mulungu na masabáahu. Kei uvale vaantu ^voomwiinamira Mulungu aho Kaayii Njija.

² Maa kaa, kari upiime waama wa Kaaya Njija tuku, sa uwo waama vaheewa vaantu si ^vari Vayahúudi. Voovo lwaatalwaata vari múujii muija kwa myeeri makumi yani na iviri (42).

³ Niini vaheera ndiri mashahídi vaani vaviri luviro valuuse uláali na mutwe kwa siku ijo iyana rimwi, magana yaviri na makumi musasatu (1,260), kuu viivikiire magunía, koonekya usungu.”

⁴ Avo mashahíidi ni ira miti iviri ya miseitúuni na vira vyaángo viviri vya vimuri ^vyíímaa mbere ya Ijéva wa weeru yoosi.✧

⁵ Muuntu yoyoosi ^ari saaka varetera marema, ulawaa ni mooto ^wafúmaa malakii yaavo. Jeyyo, noo ^vyeeene ari kuulawa ura ^ari yera kuvaretera marema.

⁶ Avo mashahíidi vatiite laviro lo chuunga kurumu mbula idíre vaa mpiindi joosi ^voolúusa uláli na matwe. Baa kei, vatiite laviro lo valandula maaji yave sakami, na kuvaa weeru kwa marema ^yiisimiresimire mpiindi yoyoosi ^voosaaka.

⁷ Na ^vari hamula toola ushahíidi waavo, maka fuma ntarii vakiimirira iri nkoondo, na iyo maka vasiinda iri na kuvulaa iri.

⁸ Miviimba yaavo chaala iri njirii ya múuji ura mukulu, haantu Mweenevyoosi waavo ^aning'iniwa musalábii furu akakwya. Na irina ra fuumbo ra uwo múuji noo Sodóoma au Mísiri ^waséwaa.

⁹ Vaantu fuma kira nduu, kira lukolo, kira nduusika, na fuma kira isi, laanga vari iyo miviimba kwa siku itatu na núusu na si vari ruma itaahwe tuku.

¹⁰ Na vaantu ^viikalaa aha weerwii vyeenda vari no vaa siriri. Novo kiiheera veende vilangulangu sa avo mashahíidi vavaturikiryáa avo vaantu ^viikalaa aha weerwii.

¹¹ Maa kaa, siku itatu na núusu ^jikalooke, nkeeho ya nkaasu ^ifúmaa kwa Mulungu ikaviingira vara mashahíidi. Aho, vakiima na mawulu yaavo. Vaantu vakakwaatwa ni woowa ^vakavalaange.

✧ 11:4 Laanga Sakaríá 4:1-14.

¹² Aho, vara mashahíidi vakateera sawúti nkúulu fuma kurumwii yoovasea, “Ambuki na kúu we!” Jeyyo, vakaambuka na kurumwii na ichu kúu vavi vaavo voovalaanga.

¹³ Mpíindi yíyo, kúkafumira kitiíntima kíkúulu, na imwi ya ikimi ya múuji ikawya. Vaantu mayana mufungati (7,000) vakúulawa ni ikyo kitiíntima. Na vara ^vachaala vakakwaatwa ni woowa maatuku vii, maa vakamubweeyirya nkongojima Múlungu wa kurumwii.

¹⁴ Rira irema ra vaantu ra kaviri ralóokire. Laanga, irema ra katatu rookúja chaangu.

Irimu ra Mufungati

¹⁵ Aho, murimu muja wa mufungati ukafwira irimu raachwe. Maa, kúkava na sawúti nkúulu kurumwii joosea,

“Utemi wa weeru wavíire wa Ijéva wiitu na wa Masía waachwe,
yeeye kúmirira ari kwa siku ^jisiina uhero.”

¹⁶ Aho, vara vawosi makumi yaviri na vani (24), vara ^viikalaa machuumbii yaavo ya kitemi mbere ya Múlungu, vakalaala isi na inda, vakamwi-inamira Múlungu

¹⁷ voosea,
“Tookúndumba ee Ijéva Múlungu Mweenenguru,

weewe umwaari na ujáa umwaari.
Weewe watoola ngururu jaako nkúulu,
na úkaanda kúmirira.

¹⁸ Isi si ^jikurúmaa jijáa jakalala,
maa kaa, nkalari yaako yuújire.
Mpíindi yuújire yo malamurira kira muuntu
^aakwya,

na yo vaheera kunáalo vatumami vaako
 valáali na mutwe na vaantu vaako,
 na vara ^varinyemyaa irina raako,
 vakúulu na vadúúdi.
 Kei mpiindi yuújire yo vamala vara ^vasáambulaa
 weeru.”

¹⁹ Maa re, Kaaya Njija ya Mulungu ya kurumwii
 ikayulwa. Aho, isandúku ra muháko rikoonekana
 aho Kaayii Njija. Kukava na ndávo, kukiririma,
 kidandarika, kitiintima na mbula nkulunkulu ya
 mawye.

12

Muuntu Muki na Ramuntaira

¹ Aho, ishára nkulu ikoonekana kurumwii,
 muuntu muki ^arwíikirwe mwaasu, na mweeri ^ari
 isi ya majeo yaachwe, kei ^ari na itáaji ra nyéyeeri
 ikimi na iviri mweeri ya mutwe waachwe.

² Uwo muuntu muki ni muruto ajáa na ariráa sa
 makata yo kiichungula mwaana.

³ Aho kei, ishára yíngi ikoonekana kurumwii,
 kintu ^kiri ja ramuntaira ikulu ^riri nkundu
 ^rijáa na mitwe mufungati na mpeembe ikimi. Na
 kira mutwe ujáa watiite itáaji.

⁴ Mukira waachwe ujáa wahunga ivaru rimwi
 ra mavaru yatatu ya nyéyeeri ^jiri kurumwii na
 ujáa wajifweitira na isi. Iro ramuntaira rikima
 mbere ya uwo muuntu muki ^ajáa aséngerire
 kiichungula, sa ^ari kiichungula vii, rimerye
 mwaana.

⁵ Uwo muuntu muki akiichungula mwaana
 mulume. Mwaana uwo noo ^ari kimirira isi joosi
 ja weeru kwa nkome ya chuuma. Maa kaa, uwo

mwaana akatoolwa, maa akatwaalwa fúuru kwa Mulungu na fúuru ichuumbii raachwe ra kitemi.

⁶ Ūra muntu muki ne akatiija na isi ya ibaláángwii, haantu Mulungu ^ahiimya neeja sa amulaangirirye uko kwa siku iyana rimwi, magana yaviri na makumi masasatu (1,260).

Nkoondo Kurumwii

⁷ Haaha uko kurumwii kukava na nkoondo. Mikaéeli mukúulu wa mirimu miija na mirimu yaachwe vakalwa nkoondo na ramuntaira na mirimu yaachwe mivi.

⁸ Maa kaa, ramuntaira na mirimu yaachwe yakasiindwa na kukasoveka nkalo yaachwe na mirimu yaachwe uko kurumwii.

⁹ Maa iro ramuntaira rikafweitwa na isi. Iro noo rira ijoka ra kali ^riséwaa Ikúulu ra Mirimu Mivi noo kusea, Irimu, rooro noo ^rikóoveraa weeru yoosi. Rikafweitwa na isi na mirimu yaachwe ikafweitwa hamwi noro.

¹⁰ Aho, nkateera sawúti nkulu fuma kurumwii yoosea,

“Haaha ulamuriri, ngururu na Ūtemi wa Mulungu wiitu wuújire,

na wiimiriri wa Masía waachwe.

Sa ura ^avasítaakyaa vaaniitu mbere ya Mulungu chiriri chobu,

afwéitirwe na isi.

¹¹ Novo vamusiinda

kwa sakami ya Mwaana wa Muundi,

na kwa isáare ra ushahíidi waavo.

Voovo si voona nkaasu yaavo ni kiintu tuku, mpaka kukwya sa kuruma kwaavo.

¹² Sa jeyyo, ee kurumu vaa siriri,

na nyuunyu ^mwiikalaa uko vai siriri!

Maa kaa, ni mpolai kwa isi na mayiya,
sa Ikúúlu ra Mirimu Mivi rakíimire na
kwaanyu,
rakíimire na kwaanyu na nkalari,
rooro ratáangire mpiindi yaachwe ni nkufi.”

¹³ Iro ramúuntaira ^rikoone rafwéitirwe na isi,
maa rikaanda kumúsakaata ura múuntu muki
^ajáa iichúngwíire mwaana mulume.

¹⁴ Maa kaa, ura múuntu muki akaheewa mbava
ja ja mbeu nkúulu, sa awúluke na kulikúuli uko isi
ya ibaláángwii kúuntu ^iimiriwa neeja sa alaan-
giririwe neeja na ave kuli na iro ramúuntaira
kwa siku iyana rimwi, magana yaviri na makumi
musasatu (1,260).

¹⁵ Aho, iro ramúuntaira rikataika maaji ^yari foo
ja lúuji ^lookiika sa yamukumuriirye ura múuntu
muki.

¹⁶ Maa kaa, isi ikamwaambirirya úwo
múuntu muki, ikoonyekera ja mulomo, maa
ikateererya lura lúuji ^lwafumáa mulomwii wa
rira ramúuntaira.

¹⁷ Aho, iro ramúuntaira rikamukalarira ura
múuntu muki maatuku vii. Rikalooka no koolwa
nkoondo na vaana viingi vara ^vachaala va
ura múuntu muki. Ava vaana noo vara voosi
^vakwaatya ndairiri ja Mulúungu na ^vatuuba
kutoola úshahídi wa kumuruma kwaavo
YéesuKirisitu.

¹⁸ Maa re iro ramúuntaira rikiima mbarimbari
ya mayiya.

13

Maka Iviri ja Mayiyii

¹ Aho, nkoona maka yoofuma mayiyii. Iyo maka ijáa yatiite mpeembe ikimi, na mitwe mufungati. Kira mpeembe ijáa yatiite itáaji. Mweeri ya kira mutwe kujáa kwaandikwa irina ra uhiintiki kwa Muluungu.

² Iyo maka ^nijáa niyona ijáa yiifwíne savi, majeo yaachwe yajáa ni ja majeo ya idunkáárya na mulomo waachwe ujáa ni ja mulomo wa siimba. Rira ramuntaira rikiiheera iyo maka ngururu jaachwe, ichuumbi raachwe ra kitemi na ngururu jo kimirira.

³ Nkoona mutwe umwi wa iyo maka ujáa watiite kiloonda cha inkwya, maa kaa, ulo luuma lukahola. Vaantu voosi va weeru vakahwaalala, maa vakiituuba iyo maka.

⁴ Jeyyo, vakariinamira ramuntaira sa ^vyeene rijáa riihíre ira maka wiimiriri waachwe. Kei vakiiyinamira ira maka na vakiiyurya voosea, “Ani ^ari ja ihi maka? Na ni ani ^ari daha kulwa noyo?”

⁵ Ira maka ikaheewa nkalo iluuse masáare yo kiivaa kipeembe na yo muhiintikira Muluungu. Ikaheewa ulo laviro lo kimirira kwa myeeri makumi yani na iviri (42).

⁶ Maa ikaalula mulomo waachwe imuhiintikire Muluungu, na ihiintikire haantu Muluungu ^iikalaa na ^iikalaa uko kurumwii.

⁷ Kei ikarekerwa ilwe na vaantu va Muluungu na ikavasiinda. Ikaheewa wiimiriri mweeri ya kira lukolo, kira nduu, kira nduusika, na kira isi.

⁸ Na vaantu voosi va weeru kwiiyinamira vari, noo kusea, kira muntu irina raachwe si ^raandikwa kitáabwii cha nkaasu cha Mwaana wa

Muundi keende kumbwa kwa weeru, kitáabwii cha Mwaana wa Muundi ura ^asiinjwa.

⁹ ^Ari na matu, ni ateere.

¹⁰ Kooni muntu ni wo nyahirwa nkoondwii, nyahirwa ari asumulwe.

Kooni muntu ni wo kulawa na nyaasuka, kulawa ari na nyaasuka.

Aho, noo kuntu ^kuri kuyimirirya na kuruma kwa vaantu va Mulungu.

Maka Fuma Kuri Weeru

¹¹ Aho, nkoona maka yingi ya isaka yookaambuka na mweeri fuma isi. Iyo maka ijáa yatiite mpeembe iviri ^yiifwíne ja mwaana wa muundi. Noyo ikalusika ja ramuntaira.

¹² Iyo maka ikatumia wiimiriri wa ira maka ya ncholo kipaango chaachwe. Noyo ikabweyya vaantu voosi va weeru, voosi ^viikalaa isii yaachwe viinamire ira maka ya ncholo, ira kiloonda chaachwe cha imalo ^chahola.

¹³ Noyo ikabweyya ishára nkulu, baa ikabweyya mooto ukakiima fuma kurumwii, ukujja mweeri ya isi mbere ja vaantu.

¹⁴ Sa ijo ishára ijáa yaheewa indoobweyya kipaango cha ira maka ya ncholo, ikavakoovera vara ^viikalaa kuri weeru. Ikavalairirya vabweyye kidabalaíyo kwa nyemi ya ira maka ya ncholo, ira ^ijáa yatamikiwa na nyaasuka, maa kaa, ikahola.

¹⁵ Ira maka ya kaviri ikaheewa laviro lo kiiheera nkeeho ya nkaasu kira kidabalaíyo cha maka ya ncholo, sa kilusike na kibweyye vara ^vasiítire kuchiinamira ikyo kidabalaíyo vulawe.

¹⁶ Ikadoomererya kira muntu, mukúlu na mudúúdi, musúngaati na mukiva, mutámwa na

mũntũ ^ari húuru atalwe mweeri ya mukono waachwe wa kulume au vipáamii vyaavo.

¹⁷ Kei ikalairiya, kusiina mũntũ yoyoosi wula au baa wusa kintũ tũkũ, mpaka ave na ulu latalo, noo kusea irina ra iyo maka au náamba ya irina raachwe.

¹⁸ Aha, noo hasaakwa tooti. Kooni umwi ari na miryũngũ, ivale iyo náamba ya ira maka, sa ni náamba ya mũntũ. Náamba yaachwe ni magana musasatũ, makumi musasatũ na musasatũ (666).

14

Mwaana wa Muundi na Vaantũ 144,000

¹ Aho, nkalaanga, maa nkoona Mwaana wa Muundi íimire mweeri ya Lũlũ lwa Sayúuni, ari hamwi na vaantũ mayana igana rimwi, makumi yani na ine (144,000). Ava noo vara ^vaandikwa irina ra Mwaana wa Muundi, na irina ra Taáta wa Mwaana wa Muundi vipáamii vyaavo.

² Kei, nkateera sawúti fuma kurumwii, ^iri ja sawúti ya lũi lukuũ, na ja sawúti ya kidandárika kikuũ. Na iyo sawúti ^nijáa natéire ni ja vavini voovaa mawuumbi yaavo.

³ Avo vaantũ vakĩmba lwĩmbo lufya mbere ya ichuumbi ra kitemi, na mbere ya vira viúumbe vine ^viri mooyo na vara vawosi. Kusiina mũntũ wĩngi ^ikiindya akataangira ulu lwĩmbo tũkũ. ^Vataangira ni avo vaantũ mayana igana rimwi, makumi yani na ine vii, ^veene vajáa vanunuulwa fuma kũri weerũ.

⁴ Ava noo vara vaantũ ^vasiina njeo, si vanaava na njeo na vaantũ vaki tũkũ, sa voovo ni vanjala. Ava vmutúubaa Mwaana wa Muundi kokoosi ^ari

doma. Voovo vanunuulwa fuma kwa vaantu ja mpóryo ja ndiwa ja ncholo kwa Mulungu na kwa Mwaana wa Muundi.

⁵ Milomo yaavo yashaanwa isiina ulongo tuku, na isiina mang'uulo tuku.

Mirimu Miija Itatu

⁶ Aho, nkoonu murimu muja wiingi woowuluka kati na kati ya kurumu, ^ari na Masáare Maaja ya siku ^jisiina uhero, woovavariyurira vara ^vikalaa kuri weeru, vaantu fuma kira isi, kira lukolo, kira ndusika, na fuma kira ndu.

⁷ Akalusa na sawúti nkulu yoosea, “Munyemyi Mulungu na mumubweeyirye nkongojima, sa mpiindi ya ulamu yafikire. Mwiinamiri yeeye ^mweene umba kurumu na isi, mayiya na mpula ja maaji.”

⁸ Murimu muja wa kaviri ukatubirira kunu woosea, “Wahángalamukire! Wahángalamukire múji mukulu wa Babéeli, múji ura ^wavaheera vaantu va isi joosi vanywe divái nkari ya uhanguti waachwe.”

⁹ Murimu muja wa katatu ukatuuba ira iviri, ukalusa kwa sawúti nkulu woosea, “Muuntu yoyoosi ^ari kiyyinamira iyo maka na kidabalaíyo chaachwe, na yoyoosi ^ari talwa lutalo kipáamii chaachwe, au mikonwii waachwe,

¹⁰ Uwo ne kunywa ari divái nkari ya nkari ya Mulungu. Divái iyo si yasaangiwa na maaji tuku kati ^yatengeneshiwáa. Uwo muuntu turikiriwa ari

kwa mooto na sálufa* mbere ya mirimu miija ãiri mpeho na mbere ya Mwaana wa Muundi.

¹¹ Na muuki wa kuturikiriwa kwaavo tuuba ãri kuusa kwa siku ãjisiina ãhero. Avo vaantu ãviinamira iyo maka na kidabalaíyo chaachwe, na muantu yoyoosi ãatalwa lutalo lwa irina raachwe, si vari kuva na pwee tuku chiriri chobu kwa siku joosi.”

¹² Sa jeyyo, vaantu va Muluungu voosaakwa vayimirirye, avo noo vara vaantu ãvakwáatyaa ndairiri ja Muluungu na ãvamuraámaa Yéesu.

¹³ Aho, nkateera sawúti fuma kurumwii yoosea, “Tala jei! Vatalariwa vara ãvookwya kwaandira haaha kunu viiluman’ya na Yéesu Mweenevyoosi.” Mutima Muja woosea, “Kikomi humuluka vari murimo waavo ãwafafa sa kunáálo ja mirimo yaavo vatuuba jiri.”

Elamu wa Weeru

¹⁴ Aho, nkalaanga, maa nkoona ichu reeru, na mweeri ya iro ichu ajáa amwaari umwi ãari ja Mwaana wa Muantu. Yeeye ajáa iivíkiire itáaji ra saháabu mutwii waachwe na ajáa akwáatiriire múundu nkari mukonwii waachwe.

¹⁵ Murimu muja wíngi ukafuma Kaayii Njija ya Ijwa, na kwa sawúti nkulu ukamusea ura ãjáa iikyíire mweeri ya ichu, “Toola múundu waande kuchwa sa mpíndi jo chwa jafíkire, na viintu vyo chwíwa vya weeru vyakángiire.”

* **14:10 sálufa:** Ni kemikáli ãiri ja iweye au muchu ãri lubúusi. Sálufa yakóreráa mooto ja wa ng’aanjo na yanyúkaa ja iyirira. Isáarii ra Muluungu sálufa yoónekýaa nkalari ya Muluungu.

16 Maa ura ^ajáa íkyíire mweeri ya ichu, akawumira múundu yaachwe na kúri weeru, maa viintu vyo chwa vya weeru vikachwiwa.

17 Aho, murimu muija wíngi ukafuma Kaayii Njija ya kurumwii, uhu nowo ujáa watite múundu nkari.

18 Aho, ukafumira murimu muija wíngi fuma masabáahwii. Uwo murimu noo wímiriráa mooto, ukalusu na sawúti nkulu, wookusea ura ^uri na múundu ^yahumba, “Toola múundu yaako ^yahumba, ukere no jiinga vicháanda vya sabíbu ja weeru, sa sabíbu jaachwe haaha javíirwe.”

19 Ura murimu muija ukawumira múundu yaachwe na kúri weeru yoosi, ukakera sabíbu ja weeru, maa ukajiwumira na iduundwii ikulu ro minyira sabíbu ra nkalaria ya Muluungu.

20 Ijo sabíbu jikaminywa aho iduundwii ro minyira sabíbu ^iri weerwii ya múji na sakami fuma aho iduundwii, ulíhi waachwe ikafika matwii ya farási na ikiika kwa ulíhi wa kilomíta magana yatatu (300).

15

Mirimu Muija Mufungati na Marema Mufungati

1 Aho, nkoona ishára yíngi nkulu na yo hwaalarya kurumwii, mirimu muija mufungati ^iri na marema mufungati yo hererya. Ayo marema mufungati noo yari kiiman’ya nkalaria ya Muluungu.

2 Kei, nkoona kintu ^kiri ja mayiya ya kíóo, ^yasaangiwa na mooto. Ivarwii raavo, vajáa víimire vaantu ^viisiinda ira maka, kidabalaíyo chaachwe na náamba ya irina raachwe. Avo

vaantu vajáa vakwáatiriire mawuumbi ^meene vajáa vahiiwe ni Muluungu.

³ Viimbáa lwiimbo lwa Músa, mutumami wa Muluungu na lwa Mwaana wa Muundi voosea,

“Ijva Muluungu Mweenengururu joosi,
mirimo yaako ni mikúúlu na yahwáalarya!

Njira jaako ni ja uwoloki na ja kikomi,
ee Mutemi wa isi joosi!

⁴ Ni ani si ^ari koofa weewe ee Ijva?

Ni ani si ^ari ribweeyiirya nkongojima irina
raako?

Weewe weemweene noo Muija.

Isi joosi ja weeru kuuja jiri na kwaako,
noo kwiinamira,
sa mirimo yaako ya uwoloki,
yiiváryiwire.”

⁵ Ayo ^yakalooke, maa nkoona Kaaya Njija ya Ijva noo kusea itibu ro kiinamira ^riláira Muluungu ni hamwi ari na vaantu, ^riri kurumwii raywíirwe.

⁶ Ira mirimu muija mufungati ^iri na marema mufungati, ikafuma na weerwii ya Kaaya Njija. Iyo mirimu muija ijáa yiivíkiire ingo njeru ja kitáani ya kikomi ^ilávalavaa, na vipeembii vyaavo ijáa yiichúungire mikandala ya saháabu.

⁷ Aho, umwi wa vira viúumbe vine ^viri mooyo akíiheera ira mirimu muija mufungati, kira umwi bakúuri ya saháabu ^imémire nkalari ya Muluungu ^ari nkaasu kwa siku ^jisiina uhero.

⁸ Uko Kaayii Njija, maa kukamema muuki wo koonekya nkongojima ya Muluungu na laviro lwaachwe na kusiina ^adaha kwíingira tuku, fuuru

yara marema mufungati ya ira mirimu miija mufungati yakiimane.

16

Mabakúuri Mufungati ya Nkalari ya Muluungu

¹ Aho, nkateera sawúti nkulu fuma Kaayii Njija ya Ijva yookisea ira mirimu miija mufungati, “Tamanyi mukiite ayo mabakúuri mufungati ya nkalari ya Muluungu kuri weeru yoosi.”

² Murimu muja wa ncholo ukadoma noo kiita bakúuri yaachwe mweeri ya isi. Aho, kukava na masungu ^yari usungu munumunu, yakavakwaata vara voosi ^vari na lutalo lwa ira maka, na vara ^viinamiraa kidabalaíyo chaachwe.

³ Murimu muja wa kaviri ukiita noo kiita bakúuri yaachwe mweeri ya mayiya. Aho, mayiya yakava sakami ja sakami ya muviimba wa muantu, viintu vyoosi ^viri mooyo ^viri mayiyii vikakwya.

⁴ Murimu muja wa katatu ukiita noo kiita bakúuri yaachwe mweeri ya maboote ^yiíkaa maaji, na nchóonkwii ja maaji, maa jikava sakami.

⁵ Aho, nkateera murimu muja ^wimíríraa maaji woosea,

“Weewe uri mawoloki kwa uhu ulamu ^utwíire,
weewe umwaari, ujáa umwaari na Muja.

⁶ Voovo viita sakami ya vaantu vaako,
na ya valáali na mutwe vaako,

naawe uvahíire sakami vanywe,
ja ^vyeeene vavalwa viima neeja kucheewa.”

⁷ Aho, nkateera masabáahu yoosea,
“Kikomi, Ijva Muluungu Mweenengururu,

kulamula kwaako ni kwa kikomi na kwa uwoloki.”

8 Murimu muija wa kani ukita noo kiita bakúuri yaachwe mweeri ya mwaasu na mwaasu akaheewa ngururu yo lungurirya vaantu na mooto.

9 Vaantu vakanweerera ni iro irutira ikari, vakamutukira Muiungu Mukulu ^ari mweeri ya ayo marema. Kei, si vavalandukira noo madumba Muiungu tuku.

10 Murimu muija wa saano ukita noo kiita bakúuri yaachwe mweeri ya ichuumbi ra kitemi ra ira maka. Utemi waachwe ukakunikirirwa ni kilwiirya, vaantu vakatakuna ndimi jaavo kwa usungu ^mweene vajaa nowo.

11 Vakamutukira Muiungu wa kurumwii sa usungu mukari na masungu yaavo. Maa kaa, voovo si vavalanduka fuma nteendwii jaavo mbi tuku.

12 Murimu muija wa sasatu ukita noo kiita bakúuri yaachwe mweeri ya iboote ikulu ^riika maaji ra Efuráati. Aho, maaji yaachwe yakuma, sa njira ya vatemi fuma ufumo wa mwaasu iten- geneshiwe.

13 Aho, nkoona mirimu mivi itatu ^yiifwíne vibu- ula. Noyo ijaa yafuma, umwi fuma muiomwii wa rira ramuntaira, wíngi fuma muiomwii wa ira maka na wíngi muiomwii wa ura muiáli na matwe wa ulongo.

14 Iyo noo mirimu mivi ^ibwéeyaa ishára. Yooyo noo idómaa na kwa vatemi va weeru yoosi, noo koo vajiinga sa vareete nkoondo siku nkulu ya Muiungu Mweenengururu.

15 “Laanga! Kuuja niise ja mwiívi. Atalariwa ura ^ari miiso, ^alángiriryaa ingo jaachwe neeja sa adiire yeenda na tuhú iláari.”

16 Aho, maa iyo mirimú mivi ikavajiinga avo vatemi haantu ^haséwaa na Kieburaníá “Harimagedóoni.”*

17 Maa reeru, murimú muja wa mufungati ukíita noo kiita bakúuri yaachwe na mweeri. Aho, sawúti nkúulu ikateereka fuma ichuumbii ra kitemi Kaayii Njija, yoosea, “Yahúmwíre kúva!”

18 Aho, kúkava na ndávo, kukiririma, nkáva na kitiíntima kíkúulu kúri isi. Ikýo kitiíntima si kinafamira ja ikýo vii kaa tuku keende Muluungu ^umba vaantu, kijáa chakula maatuku vii.

19 Múuji mukúulu wa Babéeli ukiigava hatatu, na míji ya isi ja weeru ikahangalamuka. Múuji mukúulu wa Babéeli ukakumbukirwa mbere ja Muluungu, maa Muluungu akuumdoomererya unywe diváai yaachwe ya nkalari nkúulu.

20 Kira isi ^yariingirirwa ni maaji ikarimira, baa njúulu si joonekana kei tuku.

21 Mawye makulúkúulu ya mbula ya uruto ja wa kílo makumi yani (40), yakavawyiira vaantu fuma kurumwii. Vaantu vakamutukira Muluungu sa iro irema ra mbula ya mawye, sa irema iro rijáa raviiha maatuku vii.

* **16:16 Harimagedóoni:** Ni irina ra haantu ifaanaa hakava ni njuulwii ja Kariméeli kati na kati ya isi ya Isiraéeli. Irina iri, ufumo waachwe ni Lúulu lwa Magéedo ^kweene kujáa na múuji ^sewáa Magéedo. Kei aha haantu noo kúantu ^kúri kúva na nkoondo yo kiimikirirya kati ya Kirisitu na mayiimbi ya vavi ^vari kúwa ne nkoondo. Nkoondwii ihi, Kirisitu siinda ari vavi vaachwe na malwa vari kwa siku ^jisiina uhero.

17

Muhéngēeti Mukuuu na Maka ya Isaka

¹ Umwi wa ira mirimu miija mufungati ^myeene ijáa na mabakúuri mufungati, ukuuja maa ukaanse, “Uja na kunu, nikoonekye irya ra ura muhéngēeti mukuuu, ura ^iikalaa mweeri ya maaji ^yari foo.

² Uwo, vatemi va weeru vahanguta ne, na vaantu va weeru vareeviwa ni diváai ya uhéngēeti waachwe.”

³ Aho, nkava isi ya wiimiriri wa Mutima Muu ja na murimu muu ja ukaanongoola fuuru isi ya ibaláángwii. Uko nkoonu muuntu muki iikyire mweeri ya maka ^iri nkundu gyaa. Iyo maka ijáa yaandikwa kira haantu marina yo muhiintikira Mulungu, na ijáa yatite mitwe mufungati na mpeembe ikimi.

⁴ Uwo muuntu muki, ajáa arwiikwa ingo ^jiri gyaa na ^jiri nkundu gyaa. Kei ajáa ahaambwa na saháabu, mawye ya iyoombe ikuuu na lúulu. Mukonwii waachwe ajáa atiite kikóombe cha saháabu, ^cheene kijáa chamema viintu vya uhiintiki na kosu ja uhéngēeti waachwe.

⁵ Kipáamii chaachwe ajáa aandikwa irina ra fuumbo jei: “BABÉELI MUKÚULU, ÍYO WA VAHÉNGEETI NA WA UHIINTIKI WA WEERU.”

⁶ Aho, nkoonu ura muuntu muki ^aréevire sakami ya vaantu va Mulungu, na sakami ya mashahídi va Yéesu. Naani ^nkamoone, maa nkahwaalala maatuku vii.

⁷ Ura murimu muu ja ukaanse, “Sa che woohwaalala? Kukuwyira ndiri fuumbo ya uh

mũuntũ muki, na ya ihi maka ^iipákiirye, ihi ^iri na mitwe mufungati na mpeembe ikimi.

⁸ Ihi maka ^wiíne, ijáa imwaari, haaha isiina tukũ. Yooyo kaambuka yiise fuma iduundwii ra ntarii, na tamanya iri na imalwii raachwe. Vaantũ ^viikalaa aha weerwii vara marina yaavo si ^yaandikwa kitáabwii cha nkaasũ keende weerũ ^yaanda, hwaalala vari kwiiyona iyo maka, sa ijáa imwaari mpĩndi jimwi, haaha isiina, na kei kũva iri imwaari.”

⁹ “Aha, noo hasaakwa muryũungũ na tooti. Ira mitwe mufungati ni njũulũ mufungati* ^ng’eene uwo mũuntũ muki iikarĩraa.

¹⁰ Kei iyo mitwe mufungati ni vatemi mufungati. Vasaano vaawya, umwi amwaari na wĩngi akaari kũja. Na ^ari kũja, kwiikala ari kwa mpĩndi kiduudi.

¹¹ Ira maka ^ijáa imwaari mpĩndi jimwi na haaha ^isiina, yooyo ni mutemi wa naani. Yooyo ni imwi ya vara mufungati, na yooyo ni tamanyirirya yiise na imalwii.

¹² Jira mpeembe ikimi ^wiíne ni vatemi ikimi, voovo si vanaheewa wiimiriri tukũ, maa kaa, heewa vari utemi kwa mpĩndi ja sáa imwi, na hamwi na ira maka.

¹³ Ava voosi vatiite muryũungũ umwi, na kwiiheera vari ira maka ngururu jaavo na wiimiriri waavo.

¹⁴ Voovo kulwa vari nkoondo na Mwaana wa Muundi, na Mwaana wa Muundi vasiinda ari. Sa yeeye ni Mweeneevyo wa veeneevyo, na Mutemi wa vatemi. Yeeye kũva ari hamwi na

* **17:9 njũulũ mufungati:** Mpĩndi ijo, múuji wa Róoma ujáa wamányirwe ja múuji wa njũulũ mufungati.

vaantu vaachwe ^vaanirirwa, voovo vasaawulwi vaachwe na vapooji vaachwe ^viiláangiwa.

¹⁵ Kei murimu muija ukaansea, “Yara maaji ^wíne haantu ^iikalaa ura muhéngeeti, ni mataka ya vaantu, nkolo, isi na ndusika.

¹⁶ Mpeembe ikimi na ira maka ^wíne, avo musula vari ura muhéngeeti. Muhoka vari kira kiintu ^ari nocho, na mucheerya vari mukiva na ari na tuh. Kurya vari nyama jaachwe, na muchimika vari mootwii alungurire vuu na mooto.

¹⁷ Sa Mulungu avika mitimii yaavo kukiimikirirya kira ^cheene alamula, ko ruma kwihheera ira maka ngururu ja wiimiriri waavo fuuru masáare ya Mulungu yakiimane.

¹⁸ Ura muuntu muki ^umwíne, ni ura múuji mukulu ^wimiriraa vatemi va weeru.”

18

Kumalwa kwa Múuji wa Babéli

¹ Ayo ^yakalooke, maa nkoona murimu muija wíngi wookiima fuma kurumwii. Uwo ujáa watiite wiimiriri mukulu, na weeru yoosi ikamurikwa ni nkongojima ya kiweeru chaachwe.

² Uwo murimu muija ukatula isóso kwa sawúti nkulu woosea,

“Uwíire, uwíire Babéli Mukúúlu!

Haaha wavíire ihaáma ra marimu,

na kaaya ya kira murimu mavi,

ihaáma ro kiikala kira ndee ^iri na njeo si
^isáakwaa ni vaantu.

³ Sa isi joosi ja weeru jaanywa,

diváai nkari ya uláku wa uhéngeeti waachwe.

Novo vatemi va weeru vahanguta ne,

na vachurúusi va weeru,
viikinkima kwa ngururu ja uláku waachwe
^usiina mihaka.”

⁴ Aho, nkateera sawúti yíngi fuma kurumwii
yoosea,

“Isunki kúri yeeye nyuunyu ^mari vaani,
sa mudiire kuva hamwi ne uvii waachwe,
kei mudiire turya marema yaachwe.

⁵ Uvi waachwe wakíngikire munumunu furu ku-
rumwii,
na Mulungu akámbukiire uvi waachwe.

⁶ Mabweeyiriyi ja yeeye ^vyeene avabweeyya,
murihi kaviri kwa yara mavi ^abweeyya.

Nduvwii yaachwe musaangiririyi ukari,
kaviri ya kira ^avasaangirirya.

⁷ Muturikiryi kwa kipímo kikira cha usungu
^avabweeyirya,
kwiipatira nkongojima na usúngaati.

Yeeye iiséaa mutimii waachwe yoosea,
‘Níni ndiri mutemi muki ichuumbii raani.
Níni si ndiri mulala tuku, baa si ndiri koona
makiva vii kaa tuku.’

⁸ Sa jeyyo, marema yaachwe musiinda yari siku
imudu,
wulalo, makiva na njala.

Yeeye riíwa ari ni mooto,
sa Ijva Mulungu ^amuhíre irya ni Mweenen-
gururu.”

⁹ Vatemí va weeru avo ^vahanguta no bweeyya
uláku ne, rira vari no myaa, mpíndi ^vari koona
muuki wa kulungurira kwaachwe.

¹⁰ Kíma vari kuli, sa vookoofa kuturikiriwa
kwaachwe kunu voosea,

“Ni mpolai, ni mpolai weewe múuji mukulu,

Weewe Babéeli múuji ^ari na ngururu.

Kulusa irya kwaako kuújire kwa saa imwi vii.”

¹¹ Aho, vachurúusi va weeru kurririra vari no myaa, sa kusiina woowula viintu vyaavo tuku.

¹² Kusiina ^ari wula viintu vya saháabu, chuuma cha mpía, mawye ya iyoombe ikulu, lúulu, ingo ja kitáani ^yabooha, ingo ^jiri gyaa, ingo ja haríiri, ingo ^jiri nkundu gyaa, miti yoosi ^inyákiraa, saama ja mpeembe ja njowu, saama ^jasongolwa ja miti ja iyoombe ikulu, sháaba njiru, chuuma na maramáaru,

¹³ madalasíini, hilíiki, ng’óono ^jinyákiraa, manemáane,* viintu ^viri na muuki ^wanyukira, diváai, makuta ya seitúuni, muchu ^wabooha, ngáano, ng’oombe, muundi, faráasi, magáari ^yarútwa na faráasi, miviri na mitima ya vaantu tuku.

¹⁴ Vara vachurúusi sea vari, “Jira ndiwa joosi ^ng’eene matima waako wajiméreryaa mati jalóokire, usúngaati na kutaangikana kwaako vyalóokire fuma kwaako na si uri vipata kei vii kaa tuku.”

¹⁵ Voovo ^vawusáa ivi viintu de vandoopata usúngaati fuma kwaachwe, kima vari kuli sa woowa wa uturikiri waachwe, kanu voorira no myaaha,

¹⁶ voosea,

“Ni mpolai, ni mpolai, weewe múuji mukulu.

Weewe ^wiivikiráa ingo ja kitáani ^jabooha,

* **18:13 manemáane:** Ni mooda ^vahákaa miviri wa muntu de ataahwe. Mooda hii ujáa ni wa iyoombe ikulu.

^jiri gyaa na ^jiri nkũundu gyaa,
^wihaambáa na saháabu,
mawye ya iyoombe ikũulu na lúulu!

17 Kwa mpĩndi ya isaa rimwi vii,
usúngaati ^wamema jei, warĩmĩre.”

Kira mulongooli wa méeli, matumami wa méeli,
vaantu ^vakéraa njira na méeli na vaantu voosi
^vapátaa kunáálo kwa njira ya mayiya vakiima kuli.

18 ^Vakoone nkungúúla ya muuki wa ura mooto
^woolungurirya uwo múuji, vakarira kwa sawúti
nkũulu voosea, “Ati de kwawaahya kuva na múuji
mukũulu ja uhu?”

19 Kiiparira vari maruri mitwii yaavo koonekya
usungu waavo. Rira vari no myaa kunu voosea,
“Ni mpolai, ni mpolai kuri weewe múuji mukũulu,
haantu vaantu voosi ^vari na méeli mayiyii,
vasungaata ko tweera usúngaati waako.

Kwa mpĩndi ya isaa rimwi vii wachĩhĩre ihaáma.”

20 Ee kurumu, vyeende sa kumalwa kwaachwe.

Valáali na mutwe, vatumwi, na vaantu va
Mũlungu vyeendi,
sa Mũlungu amuhĩre irya yeeye,
sa vira viintu ^avabweeyirya nyuunyu.

21 Aho, maa murimu mũuja ^ari na ngururu
akiinula iweye ikũulu ja lwaala, akarifweita na
mayiyii kunu yoosea,

“Jei no ^vyeene múuji mukũulu Babéeli uri
fweitirwa,
aho, si uri koonekana tuku.

22 Baa sawúti ja vaantu ^vávaa mawuumbi, na ja
viimbi,
vavai ntoroonya na vavai marimu,

si jiri teereka kei kúri weewe vii kaa tuku.
Kíkomi, si kúri kúva na múcháani yoyoosi ári
koonekana kúri weewe vii kaa tuku,
baa sawúti ya lwaala si iri teereka kúri weewe
kei vii kaa tuku.

23 Kíweerú cha kímúri,
si kírí koonekana kúri weewe kei tuku,
baa siriri ja málóoli na málóolwi,
si jiri teereka kei vii kaa tuku.
Sa vachurúusi vaako ní vakúúlu vajáa kúri íhi
weerú,
kwa úsaví waako isi joosi wajikoovera.

24 Njirii jaachwe ja múuji yoonékana sakami ya
valáali na mutwe, ya vaantú va Múluungu,
na sakami ya vaantú voosi ávasíinjwa kúri
weerú.”

19

Siriri Kurumwii

1 Ayo áyakalooke, maa nkateera ja sawúti ya
iyímbi ra vaantú kurumwii yoosea,
“Adúumbwe Ijéva!

Élamuriri, nkongojima na ngururu, ní ja
Múluungu wiitú.

2 Kulamula kwaachwe,
ní kwa kíkomi na kwa úwoloki.
Yeeye amuhíre irya muhéngeeti mukúulu,
úra ásaambula weerú na uhéngeeti waachwe.
Múluungu amuríhire,
sakami ya vatamami vaachwe áng'eene iita.”

3 Maa kei vakasea lwa kaviri,
“Adúumbwe Múluungu!
Nkungúúla ya muuki wa mooto wo chimika úwo
múuji,

kaambuka weende na mweeri kwa siku
^jisiina uhero.”

⁴ Aho, vara vawosi makumi yaviri na vani
(24), na vira viúumbe vine ^viri mooyo, vakamwi-
inamira Muluungu ^iikalaa ichuumbii ra kitemi,
kunu voosea,
“Kikomi! Adumbwe Muluungu!”

⁵ Aho, sawúti ikafuma ichuumbii ra kitemi
yoosea,
“Muduumbi Muluungu wiitu,
nyuunyu vatamami vaachwe voosi,
nyuunyu voosi ^mamanyémyaa,
vadúúdi na vakúúlu.”

⁶ Kei, nkateera ja sawúti ya iyimbi ra vaantu,
na ja sawúti ya maaji ^yari foo yootomoka na ja
sawúti ya kidandárika yoosea,
“Adumbwe Ijuva,
yeeye Ijuva Muluungu wiitu Mweenengururu
ímiriraa.

⁷ Tuvyeende na tvaee siriri,
tumubweeyiirye nkongojima,
sa ngovi ya ilóola ya Mwaana wa Muundi yafíkire,
na malóolwi waachwe ímire neeja.

⁸ Malóolwi ahíwe ingo ya kitáani ^yabooha,
ingo ^yalávalavaa na ^yabooha.”

Iyo ingo ya kitáani ^yabooha, ni mirimo ya uwoloki
ya vaantu va Muluungu.

⁹ Aho, maa murimu muja akaansea, “Tala aya
masáare, ‘Vatalariwa vara ^valaarikwa na ngovii
ya ilóola ya Mwaana wa Muundi.’ ” Kei akaansea,
“Aya masáare ni ya kikomi ya Muluungu.”

¹⁰ Aho, nkalaala isi na inda sa niwiinamire.
Maa kaa, akaansea, “Reka bweyya jei! Nini ni

matumami vii ja weewe hamwi na vaanaanyu ^voónekyaa kikomi chaavo ko muruma Yéesu. Mwi-inamire Mũlungu, sa koonekywa kwa Yéesu noo mutima wa uláali na mutwe.”

Mũntu ^Tivérekiirye Faráasi Njeru

¹¹ Aho, nkoona kurumu kwahéenjukire, na aho, kujáa kwatĩte faráasi njeru. Mũntu ^ajáa iivérekiirye iyo faráasi noo “Kiilaangiwa” na “Kikomi” asewáa. Yeeye kwa uwoloki alámulaa na atámanyaa no lwa nkoondo.

¹² Miiso yaachwe ni ja lulávo lwa mooto yajáa, na mutwii waachwe ajáa atĩte matáaji ^yari foo. Ajáa aandikwa irina ^reene si ramányirwe ni mũntu yoyoosi, irina ^rimányirwe ni yeeye vii.

¹³ Ajáa iivikĩre nkáancho ^jalovekwa sakamii. Irina raachwe uwo noo “Isáare ra Mũlungu.”

¹⁴ Mpuka ja valwi nkoondo fuma kurumwii jamutuubáa, voovo vajáa viivérekiirye faráasi njeru. Kei vajáa viivikira ingo njeru ja kitáani ^chaboohabooha.

¹⁵ Kufuma mulomwii waachwe ikafuma nyaasuka ^yahuumbahuumba na kwa iyo nyaasuka kanya ari isi joosi ja weeru. Yeeye longoola ari isi kwa nkome ya chuúma na minya ari ko lwaata sabíibu iduundwii ra nkalari nkũlu ya Mũlungu Mweenengururu.

¹⁶ Irina raachwe raandikwa nkáanchwii yaachwe na raawii raachwe, “MŪTEMI WA VATEMI, NA MWEENEEVYO WA VEENEEVYO.”

¹⁷ Aho, nkoona murimu mũja umwi, wiímire mweeri ya mwaasu. Ūkaanĩrira kwa sawúti nkũlu, yoojisea ndee joosi ^joowũluka kurumwii,

“Yeendi! Ijiingi hamwi sa ngovii nkuulu ya Muluungu.

¹⁸ Yeendi murye nyama ja miviri ya vatemi, ja vakúulu va vakúulu va valwi nkoondo, vasúngaati, nyama ja faráasi na ja avo ^viivérekyaa. Yeendi murye nyama ja miviri ya vaantu voosi, ja vatámwa na vaantu ^vari húuru, vakúulu na vadúúdi.”

¹⁹ Aho, nkoona ira maka ya ncholo, vatemi va weeru na mpuka ja valwi nkoondo vaavo viijingire hamwi kwiinula nkoondo na ura ^iivérekiirye faráasi na valukaluka vaachwe.

²⁰ Maa kaa, ira maka ikakwaatwa hamwi na ura muláli na mutwe wa ulongo, ^mweene abweyya ishára mbere yaachwe. Kwa ijo ishára, ajáa avakoovera vara vaantu ^vajáa vahokera lutalo lwa iyo maka na ^viinamiraa kidabalaíyo chaachwe. Avo yaviri vakafweitirwa na irivii ra mooto wa sálufa.*

²¹ Valwi nkoondo vaavo vajáa vualawa ni nyaasuka ira ^yafumáa mulomwii wa ura ^ajáa iivérekiirye faráasi. Ndee joosi jikiikuta nyama ja miviri yaavo.

20

Myaaka Iyana Rimwi

¹ Ayo ^yakalooke, maa nkoona murimu muja wookiima fuma kurumwii, uri na ufungáwo wa iduundwii ra ntare na manyololo mukuuu makonwii.

* **19:20 sálufa:** Ni kemikáli ^iri ja iweye au muchu ^uri lubúusi. Sálufa yakóreea mooto ja wa ng'aanjo na yanyúkaa ja iyirira. Isáarii ra Muluungu sálufa yoónekyaa nkalari ya Muluungu.

² Òkarikwaata rira ramuuntaira, ira njoka ya kali noo kusea Ikúúlu ra Mirimu Mivi au Irimu, aho, ùkarichuunga kwa myaaka iyana rimwi (1,000).

³ Òkarifweitira na ntarii, ùkakunikirira ntare, maa ùkavaa mutooso sa ridiire tuuba koovera isi, fura myaaka iyana rimwi ùkiimane. Myaaka iyo ùiri kiimana, chungurirwa riri kwa mpindi kidu-udi.

⁴ Aho, nkoonu machuumbi ya kitemi, na vaantu ùvajáa vayiikariire vajáa vaheewa wiimiriri wo lamurira. Kei nkoonu mitima ya vara ùvadumulwa mitwe sa ùshahíidi waavo kwa Yéesu na kwa isáare ra Mulungu. Ava ni vara si ùviinamira ira maka, baa na kidabalaíyo chaachwe na baa si vatalwa lura lutalo lwaachwe vipáamii vyaavo baa na mikonwii yaavo tuku. Ava vafufulwa na viimirira hamwi na Kirisitu kwa myaaka iyana rimwi.

⁵ Avo viingi ùvajáa vaakwya vachaala si vafufulwa tuku, fura ira myaaka iyana rimwi ikakiimana.

⁶ Òku noo kufufulwa kwa ncholo. Vatalariwa vaantu va Mulungu, ùvari na nkalo ufufúukwii wa ncholo. Inkwya ya kaviri isiina ngururu kari voovo tuku. Voovo kuva vari veeneisi va Mulungu na va Kirisitu, novo kiimirira vari hamwi na Kirisitu kwa iyo myaaka iyana rimwi.

Òhero wa Irimu

⁷ Iyo myaaka iyana rimwi (1,000) ùiri kiimana, Irimu chungurirwa riri fuma manyololwii waachwe.

⁸ Noro fuma riri sa rikoovere isi ja vaantu fuma mavaru yani ya weeru. Iji nkolo noo ùjiséwaa Góogu na Magóogu, jiingwa jiri sa jilwe nkoondo.

Nojo kuva jiri foo ja isaáre ^riri mbarimbari ya mayiya.

⁹ Novo vakakerya weeru yoosi, maa vakimirira nkambi ya vaantu va Muluungu, iyo nkambi noo muuji Muluungu ^aweenda. Maa kaa, mooto ukafuma kurumwii, maa ukavang'anya.

¹⁰ Ikúulu ra Mirimu Mivi rira ^rakooveráa, rikafweitirwa irivii ^rakóreráa mooto na sálufa,* kuntu iyo maka na ura muláali na matwe wa uloongo ^afweitirwa. Uko turikiriwa vari chobu chiriri kwa siku ^jisiina uhero.

Vara ^Vaakwya Voolamurirwa

¹¹ Aho, nkoona ichuumbi ikulu ra kitemi na ura ^ajáa iikarire iro ichuumbii. Weeru na kurumu vikarimira miiswii yaachwe, na haantu haavo si hooneka kei tuku.

¹² Kei nkavoona vaantu ^vaakwya, vakúulu kwa vadúudi viimire mbere ya ichuumbii ra kitemi, maa vitáabu vikafotololwa. Kitáabu chiingi kikafotololwa, ikyo noo kitáabu cha nkaasu. Avo vaantu ^vaakwya vakalamurirwa kwa yara ^meene vajáa vabweeya, noo kusea, yara ^yajáa yaandikwa aho vitáabwii.

¹³ Mayiya yakavafumya vaantu ^vaakwya ^vajáa isii yaachwe. Inkwya na Ntare nojo jikatoola vaantu vaachwe ^vaakwya. Vakalamurirwa kira muntu kwa masáare yaachwe.

* **20:10 sálufa:** Ni kemikáali ^iri ja iweye au muchu ^uri lubúusi. Sálufa yakóreráa mooto ja wa ng'aanjo na yanyúkaa ja iyirira. Isáarii ra Muluungu sálufa yoónekya nkalari ya Muluungu.

14 Ayo ^yakalooke, Inkwya na Ntare vikafweitirwa irivii ra mooto. Iri iriva ra mooto noo inkwya ya kaviri.

15 Na muntũ yoyoosi irina raachwe si ^roonekana aho kitáabwii cha nkaasũ, afweitirwa aho irivii ra mooto.

21

Kurumu Kufya na Weerũ Ifya

1 Aho, nkoono kurumu kufya na weerũ ifya. Sa kurumu kwa ncholo na weerũ ya ncholo vijáa vyarimira, baa mayiya yajáa yasiina tukũ.

2 Nkoono Yerusaléemu ifya, múuji mũja wooki-ima fuma kwa Mulũngu kurumwii. Ujáa wiĩmiwe neeja ja muntũ muki ^aháambirwe sikũ ya ngovi ya ilóola, yootamanya noo lumana na mulame.

3 Nkateera sawúti nkũũũ fuma ichuumbii ra kitemi kurumwii yoosea, “Laanga! Haaha Mulũngu kiikala ari hamwi na vaantũ. Yeeye kiikala ari na vaantũ, novo kũva vari vaantũ vaachwe, na yeeye Mulũngu mweeneevyo kũva ari Mulũngu waavo.

4 Yeeye vahonola eende miĩsoori yoosi miiswii yaavo. Inkwya si iri kũva kei tukũ, baa kurira noo myaaha tukũ, baa kurira tukũ, baa usũngu tukũ. Sa masáare yara ya ncholo yahámwĩre looka.”

5 Aho, ura ^ajáa iĩkyĩre ichuumbii ra kitemi akasea, “Laanga, noobweeyya yoosi yave mafya.” Kei akasea, “Andika aya masáare, ni yo kiilaangiwa na ya kikomi.”

6 Akaansea, “Yakíimĩne! Nĩni ni Álufa na Oméega, Ncholo na Uhero.✧ Nĩni muheera ndiri

✧ 21:6 Laanga Wiivariyuli 1:8.

bweete maaji fuma nchóonkwii ya maajii ya nkaasu ura ^ari na nyóota.

⁷ ^Ari yasiinda, hokera ari aya yoosi, naani kuva ndiri Muluungu waachwe na yeeye kuva ari mwaana waani.”

⁸ Maa kaa, vara ^voofa, vara si ^varúmaa, ^vari na kosu, vualai, vahanguti, vasavi, vara ^viinamiraa vidabalaíyo na valoongo voosi, haantu haavo ni irivii ^rakórreraa mooto na sálufa.* Ihi noo inkwya ya kaviri.

Yerusaléemu Ifya

⁹ Aho, umwi wa ira mirimu miija mufungati, ^myeene ijáa na yara mabakúuri mufungati ya marema ya uhero, ukuuja, maa ukaansea, “Yeenda na kunu, niini kukoonekya ndiri ura mulóolwi, muki wa Mwaana wa Muundi.”

¹⁰ Aho, nkava isi ya wiimiriri wa Mutima Muja na murimu muja ukaanongoola furu lulu lukulu na lulihihihi. Aho, akanyoonekya múuji muja Yerusaléemu, wookiima fuma kurumwii kwa Muluungu.

¹¹ Uwo múuji walavalaváa kwa nkongojima ya Muluungu, na kiweeru chaachwe kijáa ni ja cha iweye ra iyoombe ikulu ^raséwaa yásipi† ^ralávalavaa ja kióo.

¹² Uwo múuji ujáa watiite lukaande lukulu na lulihi ^lweene lujáa na miryaango ikimi na iviri. Iyo miryaango ikimi na iviri yalaangiririwáa ni

* **21:8 sálufa:** Ni kemikáli ^iri ja iweye au muchu ^uri lubúusi. Sálufa yakórreraa mooto ja wa ng’aanjo na yanyúkaa ja iyirira. Isáarii ra Muluungu sálufa yoónekya nkalari ya Muluungu. † **21:11 yásipi:** Ni iweye ra iyoombe ikulu, ^ravijaa ^iri kwani.

mirimũ miija ikimi na iviri. Mweeri ya kira maryaango kujáa kwaandikwa irina rimwi ra marina ikimi na yaviri ya nkolo ja Isiraéeli.

¹³ Kujáa kwatiite miryaango itatũ ivaru ra itũmba, miryaango itatũ ivaru ra utũruko, miryaango itatũ ivaru ra saame na miryaango itatũ ivaru ra usweero.

¹⁴ Lukaande lwa ũwo múuji lujáa lwatiite myaariryo ikimi na iviri, na kira mwaariryo ujáa watĩite irina rimwi ra marina ikimi na yaviri ya vatumwi va Mwaana wa Muundi.

¹⁵ Murimũ mũja ũra ^walũsikáa na niini ujáa watĩite nkome ya kipĩmo ya saháabu, upiime ũwo múuji, miryaango yaachwe na lukaande lwaachwe.

¹⁶ Ũwo múuji mavaru yoosi yani ni hamwi yajáa. Murimũ mũja ukapiima ũra múuji na ira nkome ya saháabu. Ulihi waachwe ukashaana ni maili iyana rimwi na magana yani (1,400), ulihi waachwe mavaru yoosi na kadoma na mweeri ni hamwi ujáa.

¹⁷ Murimũ mũja ukapiima lukaande, lukaande lujáa lwatiite uyinuyinu, mikono fũru kikókooli, igana rimwi na makumi yani na ine (144) kwa kipĩmo cha vaantũ ^cheene ũra murimũ mũja wapiimiráa.

¹⁸ Ulo lukaande lujáa lwajeengwa na mawye ya iyoombe ikũũ ^yaséwaa yásipi, na múuji mwee-neevyo ujáa wajeengwa na saháabu ^yabooha, ^ilávalavaa ja kíoo.

¹⁹ Myaariryo ya lukaande lwa ũwo múuji, ijáa ya-haambwa na mawye ^yiisimiresimire ya iyoombe ikũũ. Mwaariryo wa ncholo, ni wa iweye ra yásipi

ujáa, wa kaviri wa iweye ra samawáati, wa katatu iweye ra kalikedóoni, wa kani iweye ra sumarídi,

²⁰ wa saano iweye ra saridoníiki, wa sasatu iweye ra akíiki, wa mufungati iweye ra kirisolító, wa naani iweye ra sabarajáadi, wa keenda iweye ra tópassi, wa ikimi iweye ra kirisopiráaso, wa ikimi na imwi iweye ra hiyakíinto, na wa ikimi na iviri iweye ra amasísti.‡

²¹ Iyo miryaango ikimi na iviri, ni lúulu ikimi na iviri jijáa, na kira maryaango ujáa waten-geneshiwa na lúulu vii. Na njira ya múuji ijáa yatengeneshiwa na saháabu ^yabooha ^yalávalavaa ja kíoo.

²² Níini si noona Kaaya Njija ya Ijüva aho múuji tukü, sa Ijüva Muluungu Mweenengururu na Mwaana wa Muundi noo Kaaya Njija yaachwe.

²³ Uwo múuji si mpaka umurikirwe ni kiweeru cha mwaasu au baa cha mweeri tukü, sa nkon-gojima ya Muluungu noo ^imuríkaa, na kimari chaachwe ni Mwaana wa Muundi.

²⁴ Vaantu va isi joosi yeenda veende kunu voomurikirwa ni kiweeru chaachwe, na vatemi va weeru reeta vari usúngaati waavo na aho.

²⁵ Miryaango yaachwe si iri chuungwa vii kaa tukü mpiindi joosi, sa uko si kari kava na uchiku

‡ **21:20 Mwaariryö wa ncholo:** Mwaariryö ühü ujáa wajeengwa kwa yásipi, noo kusea iweye ^riri kwani, samawáati ni iweye ^riri ja kurumu, kalikedóoni ni iweye ^riri maruunde, sumarídi ni iweye ^riri kwani, sadoniiki ni iweye ^riri na ráangi ^jísimiresimire, akíiki ni iweye ^riri nküundu, kirisolító ni iweye ^riri lubúusi, sabarajádi ni iweye ^riri na ráangi kati ya kurumu na kwani, tópassi ni iweye ^riri lubúusi, kirisopiráaso ni iweye ^riri kwani, hiyakíinto ni iweye ^riri ja kurumu, amasísti ni iweye ^riri ja sambaráu.

tuku.

²⁶ Vaantu va isi joosi, reeta vari usúngaati na nyemi kuri uwo múuji.

²⁷ Aho múujii, kusiina kiintu chochoosi ^kiri na njeo ^kiri kiingira vii kaa tuku, baa muuntu yoyoosi ^abweeyya masáare ya soni na ya uloongo si ari kiingira tuku. Maa kaa, vara ^vari kiingira ni vara marina yaavo ^yaandikwa kitáabwii cha nkaasu cha Mwaana wa Muundi.

22

Iboote ra Maaji ya Nkaasu

¹ Aho, murimu muja ukanyoonekya iboote ra maaji ya nkaasu ^yeera ja kíoo. Iro iboote rikáa fuma ichuumbii ra kitemi ra Muluungu na Mwaana wa Muundi,

² na ratweeráa na kati na kati ya njira nkuulu ya múuji. Na kira mbarimbari ya iro iboote kujáa kwatiite muti wa nkaasu. Uwo muti wa nkaasu watúungaa ndiwa ikimi na iviri kwa mwaaka. Kira mweeri watúungaa kamudu. Masaambi ya uwo muti ni mooda wo horya isi joosi ja weeru.

³ Aho múujii, si kuri kuva na kiintu chochoosi ^chajumwa ni Muluungu tuku. Ichuumbi ra kitemi ra Muluungu na Mwaana wa Muundi veera riri aho, na vatumami vaachwe mwiinamira veende.

⁴ Novo moona veende kisho chaachwe, na irina raachwe kaandikwa riri vipáamii vyaavo.

⁵ Si kuri kuva na uchiku kei tuku, baa si vari saaka kimuri au kiweeru cha mwaasu tuku, sa Ijwa Muluungu kuva ari kimuri chaavo, novo kimirira vari kwa siku ^jisiina uhero.

⁶ Aho, murimu mûja ûkaanse, “Aya masáare ni yo kiilaangiwa na ya kikomi. Ijûva Mûlungu uutúmire murimu waachwe mûja uvoonekye vatamami vaachwe yara kikomi ^yari fumira kasisi ^kookûja. Yeeye alóngoolaa mitima ya valáli na mutwe.”

Yéesu Mweenevyoosi Yookûja

⁷ “Laanga, kûja niise chaangu! Atalariwa ura ^akwaatiirye masáare ya uláli na mutwe wa kitáabu iki.”

⁸ Niini Yooháani nayoona na nayateera aya yoosi. ^Nkayoone no yateera, nkawya na isi na inda majewii ya ura murimu mûja ^waanyónekiirye ayo, sa nuuyiinamire.

⁹ Maa kaa, ûkaanse, “Bweeyya jeyyo tukû! Niini ni mutamami vii ja weewe na vandû vaako valáli na mutwe, na vara voosi ^vayakwaatya masáare ya kitáabu iki. Mwiinamire Mûlungu vii.”

¹⁰ Kei ûkaanse, “Kari uyavae mutooso masáare aya ya uláli na mutwe ^yari aha kitáabwii ja kiintu cha kimbiso tukû, sa mpîindi yo kiimana aya masáare, yaséngeriire.

¹¹ Mûntu mûvi ni atuube bweeyya uvi, na mûntu ^ari na njeo ni atuube kûva na njeo. Mûntu mûwoloki ni atuube kûva mûwoloki, na mûntu ^ari mûja mbere ya Mûlungu, atuube kûva mûja.”

¹² “Teera, niini Yéesu kûja niise chaangu. Kûja ndiri na kunáálo yo mûheera kira mûntu ja ^vyeene atumama.

13 Niini ni Álufa na Oméega, Wa Ncholo na Wa Uhero, kei Ncholo na Uhero.”✠

14 Vatalariwa vara ^vafúlaa ingo jaavo,✠ sa varekerwe viingire na miryaangwii ya uwu múuji na varye ndiwa ja muti wa nkaasu.

15 Uko weerwii jimwaari kúri, vasavi, vahanguti, vualai, ^viinamiraa vidabalaíyo, na voosi ^veenda lusa uloongo.

16 “Niini Yéesu namutuma murimu waani muja oonekya kikomi cha masáare yoosi ayo kwa mpuka ja vaantu ^vaanduma. Niini noo Ichina na wa mbyaala ya mutemi Daúdi, ira ntoondo ^ifálaa namutóondo.”

17 Mutima Muja na mulóolwi wa Mwaana wa Muundi voosea, “Yeenda!” Na ura ^yooteera aya asee “Yeenda!” Ura ^akálukirwe ni uje, na ura ^yoosaaka maaji ya nkaasu ni asumule bweete.

Masáare Yo Kiimikirirya

18 Ni kumuluma niise kutu kira muantu ^yooteera masáare ya uláli na mutwe ya kitáabu iki. Muantu yoyoosi ^ari koongererya chochoosi, Mulungu moongererya ari marema ^meene yaandikwa aha kitáabwii.

19 Muantu yoyoosi ^ari keehya masáare yamwi fuma kitáabwii iki cha uláli na mutwe, Mulungu keehya ari haantu haachwe ^aviikirwa kura mutii wa nkaasu, na haantu haachwe ha ura múuji muja, ivi vyoosi masáare yaavo ^yaandikwa aha kitáabwii.

✠ 22:13 Laanga Wiivariyuli 1:8. ✠ 22:14 Laanga Wiivariyuli 7:14.

²⁰ Yeeye ^yookoonekya kikomi cha aya masáare yoosea, “Kikomi, kuuja niise chaangu!” Vive jeyyo! Ee Yéesu Mweenevyoosi yeenda!

²¹ Nduwo ya Yéesu Mweenevyoosi ive na nyu-unyu voosi. Kikomi.

Rangi **Rangi Translation Project (New Testament)**

copyright © 2023 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Rangi

Contributor: Wycliffe USA

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 7 May 2025 from source files dated 8 May 2025

f1dc5da6-bc39-5ea5-ac13-942132b5feb6